

USŁUGI RYNKU PRACY REALIZOWANE PRZEZ PUBLICZNE SŁUŻBY ZATRUDNIENIA W MAŁOPOLSCE

RAPORT ZA ROK 2009

kwiecień 2010 r.

Spis treści

I. PORADNICTWO I INFORMACJA ZAWODOWA ORAZ POMOC W AKTYWNYM POSZUKIWANIU PRACY	3
1 PORADNICTWO I INFORMACJA ZAWODOWA ORAZ POMOC W AKTYWNYM POSZUKIWANIU PRACY	4
1.1 Klienci korzystający z poradnictwa zawodowego, zajęć aktywizacyjnych i informacji zawodowej w województwie małopolskim.....	5
1.1.1 Poradnictwo indywidualne.....	5
1.1.2 Poradnictwo grupowe	9
1.1.3 Indywidualna informacja zawodowa	10
1.1.4 Grupowa informacja zawodowa	11
1.1.5 Zajęcia aktywizacyjne.....	13
1.2 Koordynacja poradnictwa zawodowego w województwie i wsparcie Powiatowych Urzędów Pracy przez Centrum Informacji i Planowania kariery Zawodowej WUP Kraków. 15	
1.2.1 Promocja usług poradnictwa zawodowego.....	18
1.2.2 Współpraca z pracodawcami	18
1.2.3 Programy na rzecz wzmocnienia poradnictwa zawodowego.	19
1.3 Kadra doradców zawodowych i liderów klubu pracy w powiatowych urzędach pracy i centrach informacji zawodowej w województwie małopolskim w roku 2009r.....	20
1.4 Współpraca z innymi instytucjami	22
II. USŁUGI POŚREDNICTWA PRACY	24
1 USŁUGI POŚREDNICTWA PRACY REALIZOWANE PRZEZ POWIATOWE URZĘDY PRACY	25
1.1 Realizacja usług przez powiatowe urzędy pracy.....	25
1.2 Kadra pośredników pracy w powiatowych urzędach pracy.....	30
1.3 Usługi EURES	31
1.4 Zastępcza służba poborowych.....	32
1.5 Agencje Zatrudnienia	34
III. PROGRAMY AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ	37
1 PROGRAMY NA RZECZ PROMOCJI ZATRUDNIENIA, ŁAGODZENIA SKUTKÓW BEZROBOCIA I AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ REALIZOWANE PRZEZ POWIATOWE URZĘDY PRACY.....	38
1.1 Realizacja programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w 2009 r.	38
1.1.1 Szkolenia.....	41
1.1.2 Staże.....	43
1.1.3 Przygotowanie zawodowe w miejscu pracy	44
1.1.4 Prace interwencyjne	45
1.1.5 Prace społecznie użyteczne.....	46
1.1.6 Roboty publiczne	47
1.1.7 Środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej.....	48
1.1.8 Refundacje dla pracodawców na utworzenie lub doposażenie miejsc pracy	49
1.2 Podział i wydatkowanie środków Funduszu Pracy przeznaczonych na aktywizację zawodową bezrobotnych w 2009 r.....	50
IV. POZOSTAŁE USŁUGI	58
1 KOORDYNACJA SYSTEMU ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO	59
V. WNIOSKI	61

**I. PORADNICTWO I INFORMACJA
ZAWODOWA ORAZ POMOC
W AKTYWNYM
POSZUKIWANIU PRACY**

1 PORADNICTWO I INFORMACJA ZAWODOWA ORAZ POMOC W AKTYWNYM POSZUKIWANIU PRACY

Rok 2009 był rokiem światowego kryzysu gospodarczego, który dotknął całą gospodarkę naszego globu. Polska jako jedyny kraj Unii Europejskiej uniknęła głębokiej recesji, dramatycznego wzrostu bezrobocia i spadku produkcji, niepokojące sygnały dotyczące masowych zwolnień okazały się nie mieć potwierdzenia w rzeczywistości. Początek roku 2010 przyniósł pewne symptomy ożywienia gospodarczego i powolnego wychodzenia z kryzysu. Nie zmienia to jednak faktu, że Polska jest w trudnej sytuacji gospodarczej i finansowej, a różnorodne zagrożenia min. na rynku pracy nie minęły. Także w Małopolsce sytuacja nie była i nie jest jednoznaczna. Z jednej strony region posiada duży potencjał gospodarczy i społeczny stanowiący niewątpliwie istotny czynnik w przezwycięzeniu trudności, z drugiej strony wciąż wysoki poziom bezrobocia w powiatach mniej rozwiniętych gospodarczo lub położonych peryferyjnie stanowi czynnik hamujący wychodzenie z recesji. Do atutów można zaliczyć min. wysoki poziom wykształcenia mieszkańców wynikający z dużej liczby wyższych uczelni, dobrze rozwinięta sieć komunikacyjna, dużej ilości inwestycji zagranicznych związanych głównie z nowoczesnymi technologiami oraz walory turystyczne. Niepewna sytuacja na rynku pracy skłania do aktywnej postawy zarówno publiczne służby zatrudnienia jak i osoby bezrobotne, poszukujące pracy oraz pracujących. Na doradcach zawodowych i liderach Klubów Pracy pracujących w powiatowych urzędach pracy spoczywa duża odpowiedzialność za fachowe i rzetelne wspieranie klientów w ich działaniach zmierzających do zdobycia zatrudnienia.

Wsparcie to polega na dostarczaniu aktualnej informacji zawodowej (informacje o rynku pracy, edukacji, szkoleniach i kursach, pomocy przy zakładaniu działalności gospodarczej), dostarczaniu wiedzy i rozwijaniu umiejętności z zakresu aktywnego poszukiwania pracy poprzez warsztaty aktywizacyjne oraz poradnictwo indywidualne i grupowe. Oferta Centrów Informacji i Planowania Kariery Zawodowej Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie oraz Powiatowych Urzędów Pracy z terenu Małopolski skierowana jest do wszystkich dorosłych mieszkańców regionu. Niemniej pamiętać trzeba, że usługi te skierowane są przede wszystkim do: bezrobotnych i poszukujących pracy, młodzieży przygotowującej się do wejścia na rynek pracy, kobiet chcących wrócić do pracy po okresie przerwy w zatrudnieniu (urlopy macierzyńskie i wychowawcze), studentów, osób bez kwalifikacji lub ze zdezaktualizowanymi kwalifikacjami zawodowymi.

W województwie małopolskim funkcjonuje 21 powiatowych urzędów pracy oraz 3 Centra Informacji i Planowania Kariery Zawodowej Wojewódzkiego Urzędu Pracy - w Krakowie, Tarnowie i Nowym Sączu. Usługi doradztwa zawodowego i informacji zawodowej przez nie realizowane są zgodnie z zasadami:

- dostępności dla wszystkich osób bezrobotnych i innych osób poszukujących pracy oraz dla pracodawców,
- dobrowolności korzystania z usług poradnictwa zawodowego,
- równości w korzystaniu z usług poradnictwa zawodowego,
- bezpłatności korzystania z usług poradnictwa zawodowego,
- poufności i ochrony danych osobowych bezrobotnych i innych osób poszukujących pracy, korzystających z usług poradnictwa zawodowego.

1.1 Klienci korzystający z poradnictwa zawodowego, zajęć aktywizacyjnych i informacji zawodowej w województwie małopolskim

1.1.1 Poradnictwo indywidualne

Indywidualne poradnictwo zawodowe jest to forma pomocy, która realizowana jest poprzez spotkanie klienta z doradcą zawodowym podczas którego analizowana jest osobista sytuacja zawodowa klienta.

Doradca zgodnie z zasadami metodologii rozmowy doradczej przeprowadza wywiad mający na celu zebranie podstawowych informacji o kliencie, określenie jego aktualnej sytuacji i wynikającej z niej potrzeb, a następnie wspólnie z klientem poszukuje najbardziej optymalnego rozwiązania sytuacji problemowej. Omawiane kwestie mogą dotyczyć takich obszarów jak: określenie predyspozycji do wykonywania zawodu, analiza potencjału zawodowego, czy też określenie ścieżki zawodowej klienta. Częstym tematem rozmowy doradczej jest także wytyczanie celów zawodowych i opracowanie strategii ich osiągnięcia.

Pomocnymi narzędziami stosowanymi w tym procesie są testy psychologiczne i kwestionariusze zainteresowań i predyspozycji zawodowych. Jednym z nich jest nowe narzędzie - Kwestionariusz Zainteresowań Zawodowych. .

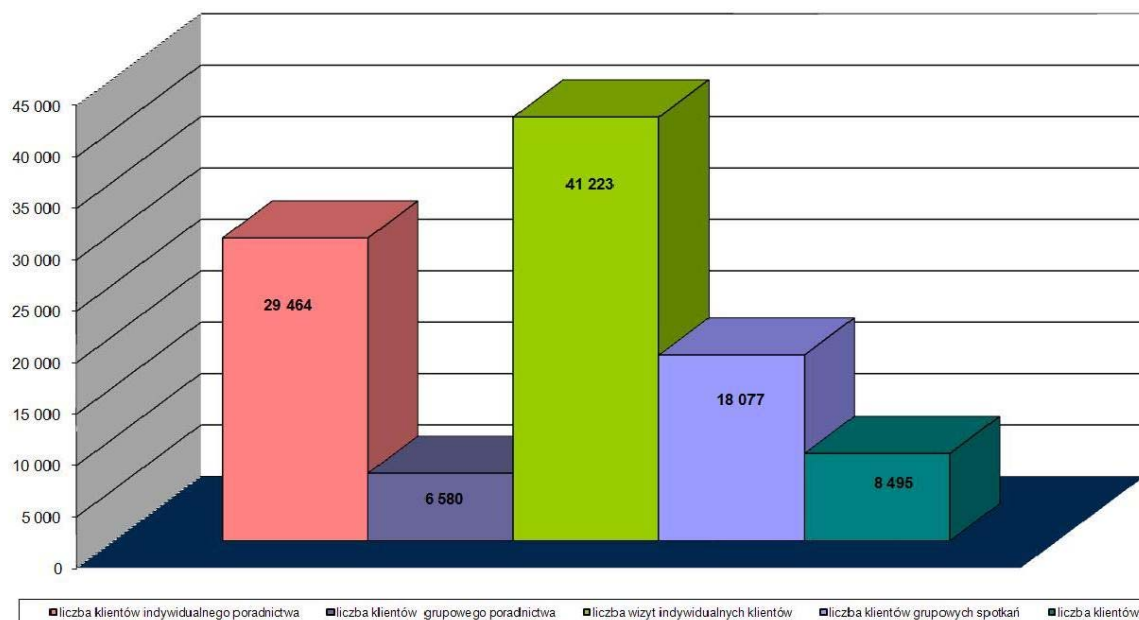
W 2009 roku z **usług indywidualnego** poradnictwa zawodowego realizowanych przez publiczne służby zatrudnienia w województwie małopolskim skorzystało **29 464** klientów, z czego **17 017** klientów stanowiły kobiety. Łącznie udzielono **39 470** porad indywidualnych. **6 580 osób** skorzystało z grupowego poradnictwa zawodowego, z tego **3 971** to kobiety.

Usługi indywidualnego i grupowego poradnictwa zawodowego, indywidualnej i grupowej informacji zawodowej oraz zajęć aktywizacyjnych w całym województwie w roku 2009

Wyszczególnienie	Poradnictwo zawodowe		Informacja zawodowa		Zajęcia aktywizacyjne
	liczba klientów indywidualnego poradnictwa	liczba klientów grupowego poradnictwa	liczba indywidualnych informacji zawodowych	liczba klientów grupowych spotkań	liczba klientów
Ogółem	29 464	6 580	41 223	18 077	8 495
CIZ	1 823	649	19 679	1 963	1 104
PUP	27 641	5 931	21 544	16 114	7 391
w tym kobiety	17 017	3 971	21 741	10 354	X
bezrobotni	27 517	6 121	X	15 485	7 361
w tym kobiety	15 890	3 686	X	8 893	4 828

Źródło: opracowanie własne

Usługi indywidualnego i grupowego poradnictwa zawodowego, indywidualnej i grupowej informacji zawodowej oraz zajęć aktywizacyjnych w całym województwie w roku 2009

Spośród klientów korzystających z indywidualnego poradnictwa zawodowego w 2009 roku najczęściej klientami poradnictwa indywidualnego były osoby bezrobotne, w tym: osoby zamieszkałe na wsi (13 586) zarejestrowane do 6 miesięcy (10 485), osoby zarejestrowane

powyżej 12 miesięcy (9 622), oraz osoby młode do 25 roku życia (6 606) . Analogicznie do 2009 roku częściej klientami indywidualnego poradnictwa zawodowego były bezrobotne kobiety, a szczególnie długotrwale bezrobotne (zarejestrowane powyżej 12 miesięcy). Wśród osób korzystających z poradnictwa indywidualnego było także 2260 osób niepełnosprawnych i 20 cudzoziemców.

Analizując wykształcenie osób, które korzystały z indywidualnego poradnictwa zawodowego w 2009 roku, w powiatowych urzędach pracy w największą grupę stanowiły osoby, z wykształceniem zasadniczym zawodowym - 7 813 , następnie policealnym i średnim zawodowym – 7 807, gimnazjalnym i poniżej – 5 694, średnim ogólnokształcącym – 4 201 i wyższym 3 949.

Inna jest natomiast struktura wykształcenia klientów korzystających z usług WUP Kraków. Tutaj najliczniejszą grupę stanowiły osoby o wykształceniu wyższym – 734, policealnym i średnim zawodowym –422, zawodowym – 222. Można sadzić że różnica ta wynika z faktu

Porównanie usługi indywidualnego poradnictwa zawodowego na przestrzeni lat 2007-2009.

Wyszczególnienie		Indywidualne poradnictwo zawodowe								
		liczba wizyt w ramach indywidualnej porady			liczba osób, które skorzystały z indywidualnej porady					
		2007	2008	2009	Razem			Kobiety		
					2007	2008	2009	2007	2008	2009
Ogółem		31 565	41 343	39 470	19 405	30 753	29 464	12 056	19 505	17 017
Z tego	bezrobotni	28 305	38 352	36 891	17 103	28 223	27 517	10 677	18 023	15 890
	poszukujący pracy	735	807	648	498	674	434	227	295	209
	inni	2 525	2 184	1 931	1 804	1 856	1 513	1 146	1 187	918
Wybrane kategorie bezrobotnych										
Bezrobotni do 25 roku życia		11 309	11 345	8 421	7 015	8 294	6 606	4 532	4 869	3 631
Bezrobotni pow. 50 roku życia		2 727	7 171	7 732	1 901	5 047	5 312	825	2 648	2 730
Bezrobotni do 6 miesięcy		14 469	19 569	13 592	9 079	14 465	10 485	5 868	8 236	5 133
Bezrobotni powyżej 12 miesięcy		5 159	11 944	14 079	2 890	9 658	9 622	1 725	7 245	6 676
Zamieszkali na wsi		8 677	19 879	17 848	5 138	14 258	13 586	3 564	8 937	7 953
Niepełnosprawni		16 165	3 223	3 075	9 443	2 108	2 260	6 007	1 233	1 297
Cudzoziemcy		1 352	12		804	10	20	456	10	16

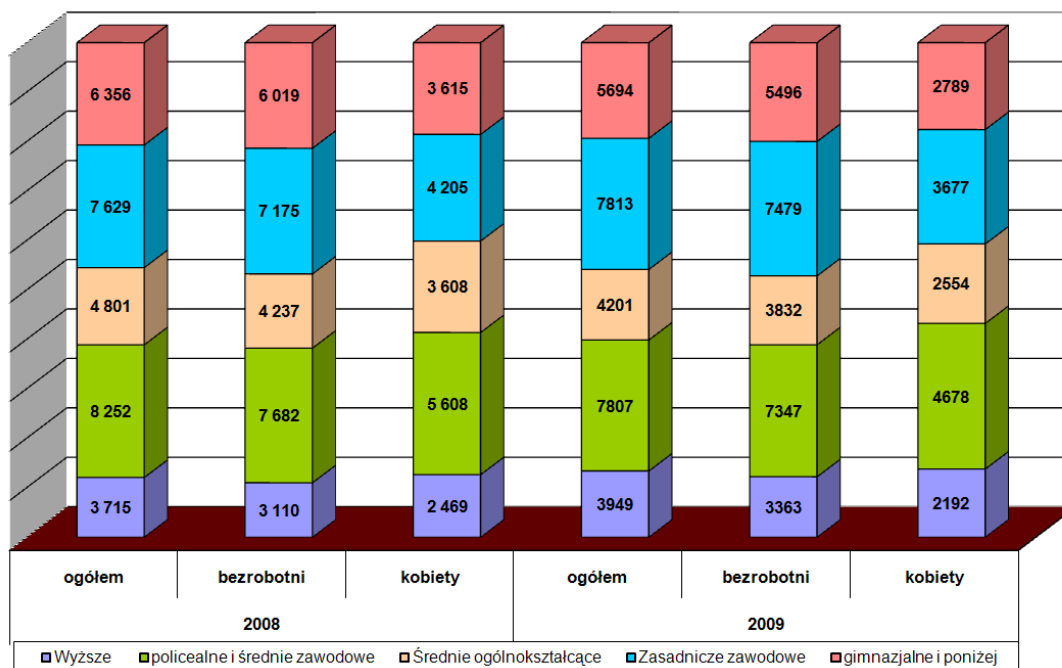
Źródło: opracowanie własne

Struktura wykształcenia klientów indywidualnego poradnictwa zawodowego w województwie w latach 2008-2009

Wyszczególnienie		Liczba osób korzystających z indywidualnego poradnictwa zawodowego							
		2008				2009			
		Ogółem		bezrobotni		ogółem		Bezrobotni	
		Razem	kobiety	razem	kobiety	Razem	kobiety	razem	Kobiety
Ogółem		30 753	19 505	28 223	18 023	29 464	17 017	27 517	15 890
Z tego	Wyższe	3 715	2 469	3 110	2 055	3949	2584	3363	2192
	policealne i średnie zawodowe	8 252	5 608	7 682	5 231	7807	4952	7347	4678
	Średnie ogólnokształcące	4 801	3 608	4 237	3 217	4201	2828	3832	2554
	Zasadnicze zawodowe	7 629	4 205	7 175	4 048	7813	3790	7479	3677
	gimnazjalne i poniżej	6 356	3 615	6 019	3 472	5694	2863	5496	2789

Źródło: opracowanie własne

Struktura wykształcenia klientów indywidualnego poradnictwa zawodowego w województwie w latach 2008-2009

Źródło: opracowanie własne

Wszystkie usługi poradnictwa zawodowego poprzedzone są rozmową wstępną, która w oparciu o zebrane dane trwa od 10 – 40 min (średnio jest to 35 min), natomiast indywidualna rozmowa doradcza trwa od 30 – 90 min (średnio jest to 50 min).

1.1.2 Poradnictwo grupowe

Grupowe poradnictwo zawodowe realizowane jest poprzez kilkudniowe (od 2 do 5 dni) zajęcia warsztatowe, prowadzone w oparciu o programy adresowane do osób o konkretnych potrzebach związanych z funkcjonowaniem na rynku pracy. Udział w zajęciach poprzedzony jest indywidualnym spotkaniem z doradcą zawodowym podczas którego doradca i klient omawiają zasadność udziału w warsztatach. Realizacja tej usługi oparta jest o programy zatwierdzone przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej i najczęściej są to: „Rozwijanie indywidualnych cech ułatwiających zdobycie zatrudnienia”, „Metoda Edukacyjna”, „Kurs Inspiracji”, „Gotowość do Zmian”, „Spadochron”. Część instytucji opracowuje ponadto własne programy poradnictwa zawodowego, które wykorzystuje w swojej pracy z klientami.

Publiczne służby zatrudnienia w województwie w 2009 roku objęły wsparciem w postaci grupowego poradnictwa zawodowego ogółem 6580 osób (807 grup) w tym 3971 to kobiety. Najliczniejszą grupę klientów grupowego poradnictwa zawodowego stanowiły osoby bezrobotne, a wśród nich osoby zamieszkałe na wsi – 3433 osób, osoby nowo zarejestrowane (do 6 miesięcy) – 2916 oraz osoby zarejestrowane powyżej 12 miesięcy – 1895 osób. W WUP Kraków z tej usługi skorzystało 699 osób. W 2009r. najczęściej stosowano następujące programy grupowego poradnictwa zawodowego: Kurs Inspiracji – 16 edycji, Metoda Edukacyjna – 14 edycji i Metoda Hiszpańska-12 edycji. Ponadto doradcy zawodowi z Powiatowych Urzędów Pracy zrealizowali 97 edycji programów grupowego poradnictwa zawodowego pod nazwą „Indywidualny Plan Działania.”

Porównanie usługi grupowego poradnictwa zawodowego w całym województwie na przestrzeni lat 2007-2009

Wyszczególnienie		Grupowe poradnictwo zawodowe								
		liczba grup			liczba osób, które z grupowego poradnictwa zawodowego					
					Razem			Kobiety		
		2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Ogółem		994	937	807	7345	7 015	6580	4 722	4 708	3971
z tego	Bezrobotni	x			6715	6 398	6121	4 383	4 346	3686
	poszukujący pracy	x			112	87	62	57	45	37
	Inni	x			518	530	397	282	317	248
Bezrobotni do 25 roku życia		x			3280	2 123	2 065	2 162	1 256	1180
Bezrobotni pow. 50 roku życia		x			377	1 004	855	218	645	485
Bezrobotni do 6 miesięcy		x			3743	2 792	2 916	2 468	1 587	1489
Bezrobotni od 6 do 12 miesięcy		x			1399	1 084	1 310	847	757	816

Bezrobotni pow. 12 miesięcy	x	1564	2 558	1895	1 071	2 002	1381
Zamieszkali na wsi	x	3960	3 620	3433	2 595	2 507	2115
Niepełnosprawni	x	352	599	436	11	372	275
Cudzoziemcy	x	1	2	1	0	2	1

Źródło: opracowanie własne

1.1.3 Indywidualna informacja zawodowa

Usługa indywidualnej informacji zawodowej oparta jest na formule swobodnego dostępu i samodzielnym korzystaniu z informacji przez klientów. Informacja zawodowa dotyczy najczęściej takich tematów jak: opisy zawodów i specjalności, sytuacji i trendów na rynku pracy, oferty edukacyjnej i szkoleniowej, prawa pracy, możliwości uzyskania wsparcia przy zakładaniu działalności gospodarczej, itp. Informacje te tworzone są przez doradców zatrudnionych w WUP Kraków i powiatowych urzędach pracy, a gromadzone i udostępniane są w Salach Informacji Zawodowej, w formie papierowej czyli: broszury, ulotki i foldery informacyjne, literatura zawodoznawcza, teczki tematyczne oraz prasa, jak również w postaci nośników multimedialnych: płyty CD, kasety video czy Internet. Dużym zainteresowaniem w 2009r. cieszyły się informacje dotyczące przygotowania dokumentów aplikacyjnych i rozmowy kwalifikacyjnej oraz poświęcone zakładaniu własnej działalności gospodarczej.

Stworzony został także system wymiany informacji zawodowej pomiędzy doradcami zawodowym poprzez stronę internetową Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie (forum doradców zawodowych). Dzięki temu doradcy mogą wykorzystać informacje opracowane w innych urzędach w swojej codziennej pracy z klientami.

Wśród klientów urzędów pracy woj. małopolskiego w 2009 r. największym zainteresowaniem cieszyła się usługa indywidualnej informacji zawodowej, skorzystało z niej 41 223 osób, w tym 21 741 kobiet co stanowiło 52,7% klientów.

Klienci powiatowych urzędów pracy najczęściej poszukują informacji dotyczących szeroko rozumianego rynku pracy, w tym informacji o lokalnych rynkach pracy (oferty pracy, informacje o pracodawcach), o usługach urzędów pracy i innych instytucji wspierających bezrobotnych i poszukujących pracy, możliwościach dalszego kształcenia i podnoszenia kwalifikacji zawodowych, formach wsparcia przy zakładaniu działalności gospodarczej. Wychodząc na przeciw temu zapotrzebowaniu przygotowano i udostępniono w powiatowych urzędach pracy oraz w WUP bazy, katalogi i zbiory informacji na ww. tematy.

Porównanie usługi indywidualnej informacji zawodowej w całym województwie w okresie 2006-2009.

Wyszczególnienie	Informacja zawodowa – liczba wizyt osób indywidualnych			
	2006	2007	2008	2009
razem	32 197	29 987	38 783	41 223
kobiety	19 108	15 019	20 986	21 741

Źródło: opracowanie własne

1.1.4 Grupowa informacja zawodowa

Grupowa informacja zawodowa to jednodniowe spotkania trwające od 2 do 4 godzin, podczas których prezentowane są różnorodne informacje, najczęściej dotyczą: usług i oferty publicznych służb zatrudnienia, trendów i sytuacji na lokalnych rynkach pracy, możliwościach kształcenia i szkoleń. Spotkania informacyjne są prowadzone zazwyczaj w siedzibach powiatowych urzędów pracy lub w WUP Kraków, jak i również podczas Targów i Giełd Pracy oraz innych spotkań o podobnym charakterze, np. Ogólnopolski Tydzień Kariery. Z grupowej informacji zawodowej mogą korzystać zarówno klienci indywidualni, jak również instytucje czy organizacje (np. Akademickie Biura Karier, AISEC).

9 zorganizowano w całym województwie 1 464 grupowe spotkania informacyjne, w których wzięło udział 18 077 osób, w tym 10 354 kobiet co stanowiło 57,2% uczestników.

Tematyka grupowych spotkań informacyjnych w powiatowych urzędach pracy była podobna do informacji udzielanych indywidualnie i koncentrowała się głównie wokół kwestii formalnych statusu osoby bezrobotnej i poszukującej pracy, form wsparcia takich jak: szkolenia i kursy zawodowe, instrumenty rynku pracy, innych instytucji pomagających bezrobotnym, pomocy przy zakładaniu działalności gospodarczej, aktywnym poszukiwaniu pracy lub informacje dla osób chcących wyjechać do pracy z granicę. Przykładowo były to spotkania: „Prawa i obowiązki osób bezrobotnych” „Samodzielność w poszukiwaniu pierwszej pracy” czy „Spotkanie informacyjno rekrutacyjne przed szkoleniami organizowanymi przez PUP”.

Inna tematyka poruszana jest na grupowych spotkaniach informacyjnych organizowanych przez WUP Kraków. Różnica tematów wynika głównie z innych oczekiwań klientów Centrów. Osoby odwiedzające Centra to w przeważającej części osoby niezarejestrowane jako bezrobotne, a co za tym idzie nie poszukujące informacji dot. usług powiatowych urzędów pracy. Bardziej interesują je informacje jak samodzielnie poszukiwać pracy, czy jest oferta szkoleniowa..

„Planowanie kariery zawodowej”, „Mobilność na europejskim rynku pracy”, „Moja wizytówka u pracodawcy”, „Elastyczne formy zatrudnienia” oraz „Filmoteka – pociąg do kariery”. To spotkania, które cieszyły się największym zainteresowaniem w 2009r. Pierwsze z nich stanowiły dla uczestników dobrą okazję do poznania swoich predyspozycji pod kontem określonego typu kariery zawodowej. Uczestnikami były najczęściej osoby młode, stojące na

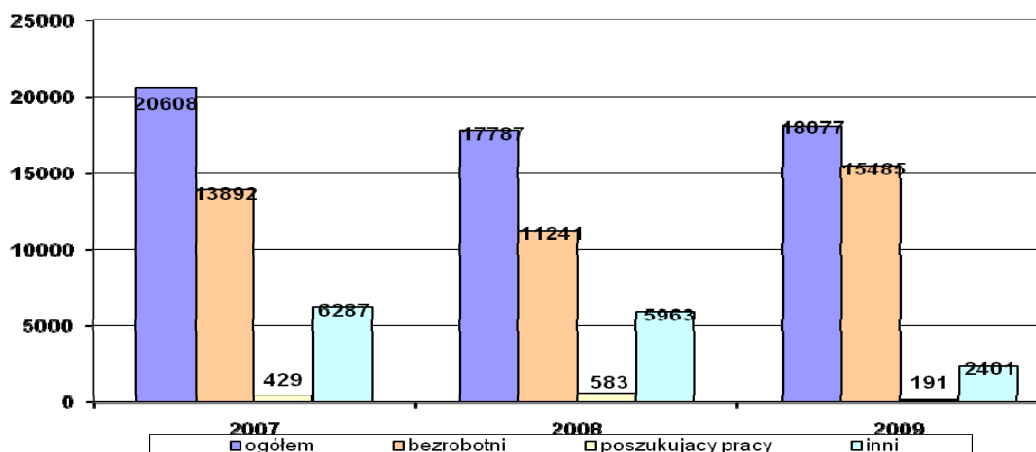
początku swojej drogi zawodowej i szukające pomysłu na własną karierę zawodową. „Mobilność na europejskim rynku pracy” to zajęcia w, których udział brały osoby zainteresowane nauką lub pracą za granicą. „Filmoteka - pociąg do kariery” to spotkania filmowo-dyskusyjne, podczas których prezentowany był film poświęcony określonemu tematowi z zakresu poszukiwania pracy lub zawodowi a następnie uczestnicy wymieniali doświadczenia i poglądy na tematy zaprezentowane podczas projekcji. Natomiast z zajęć „Elastyczne form zatrudnienia” korzystały osoby poszukujące nowych form zatrudnienia pozwalających na pogodzenie życia zawodowego i prywatnego.

Porównanie usługi grupowej informacji zawodowej na przestrzeni lat 2007-2009

Wyszczególnienie		Grupowa informacja zawodowa								
		liczba grup			liczba osób uczestniczących w spotkaniach grupowej informacji					
					razem			kobiety		
		2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Ogółem		1 354	1 296	1 464	20 608	17 787	18 077	12 566	10 163	10 354
z tego	bezrobotni	x			13 892	11 241	15 485	8577	6 846	8 893
	poszukujący pracy	x			429	583	191	211	82	91
	inni	x			6 287	5 963	2 401	3 778	3 235	1 370
Bezrobotni do 25 roku życia		x			6 987	6 987	5 156	4 229	2 765	2 921
Bezrobotni powyżej 50 roku życia		x			920	920	2 515	410	934	1 251
Bezrobotni do 6 miesięcy		x			8 652	8 652	9 594	5 470	3 594	4 950
Bezrobotni od 6 do 12 miesięcy		x			2 345	2 345	2 149	1 324	943	1 257
Bezrobotni powyżej 12 miesięcy		x			2 900	2 900	3 742	1 783	2 309	2 686
Zamieszkali na wsi		x			7 373	7 373	8 558	4 648	4 003	5 014
Niepełnosprawni		x			349	349	798	190	271	440
Cudzoziemcy		x			1	1	5	1	6	4

Źródło: opracowanie własne

Usługi grupowej informacji zawodowej w latach 2007 - 2009

Źródło: opracowanie własne

1.1.5 Zajęcia aktywizacyjne

Celem zajęć aktywizacyjnych jest dostarczenie klientom konkretnej wiedzy i nauczenie ich specyficznych umiejętności pozwalających na podjęcie samodzielnych, efektywnych i skutecznych działań zmierzających do zdobycia zatrudnienia, przekwalifikowania lub podniesienia swoich kwalifikacji zawodowych. Zajęcia prowadzone przez WUP Kraków obejmowały najczęściej tematy związane z metodami poszukiwania pracy, pisaniem dokumentów aplikacyjnych, przygotowaniem do rozmowy kwalifikacyjnej z pracodawcą, korzystaniem z Internetu i komputera do poszukiwania pracy. W trakcie zajęć aktywizacyjnych doradca wskazuje na konkretne rozwiązania, wzorce i techniki, które ułatwiają klientom nabycie określonych umiejętności ważnych podczas poszukiwania oraz wykonywania pracy.

Powiatowe urzędy pracy realizowały te usługę najczęściej poprzez 3 tygodniowe zajęcia w ramach programu Klubów Pracy.

Zajęcia aktywizacyjne realizowane przez powiatowe urzędy pracy realizowane były w formach warsztatowych, trwających ok 3-4 godziny, jak i w ramach 3 tygodniowych Klubów Pracy. Zajęcia jednodniowe związane były głównie z takimi tematami, jak: umiejętność aktywnego poszukiwania pracy, przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej, czy też opracowaniem dokumentów aplikacyjnych. M.in. były to zajęcia „Trening umiejętności koniecznych w poszukiwaniu pracy”, „Jak napisać dobry życiorys i list motywacyjny”, „Rozmowa kwalifikacyjna z elementami autoprezentacji”

W 2009 r. powiatowe urzędy pracy zorganizowały i przeprowadziły także 96 edycji Klubu Pracy¹, w których udział wzięło 1 498 osób, w tym 1 481 osób zarejestrowanych jako

¹ **Klub Pracy** jest formą bezpłatnej pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy, napotykałym na szczególnie trudności związane z podjęciem zatrudnienia, które wynikają z długiego okresu pozostawania bez pracy oraz indywidualnych predyspozycji.

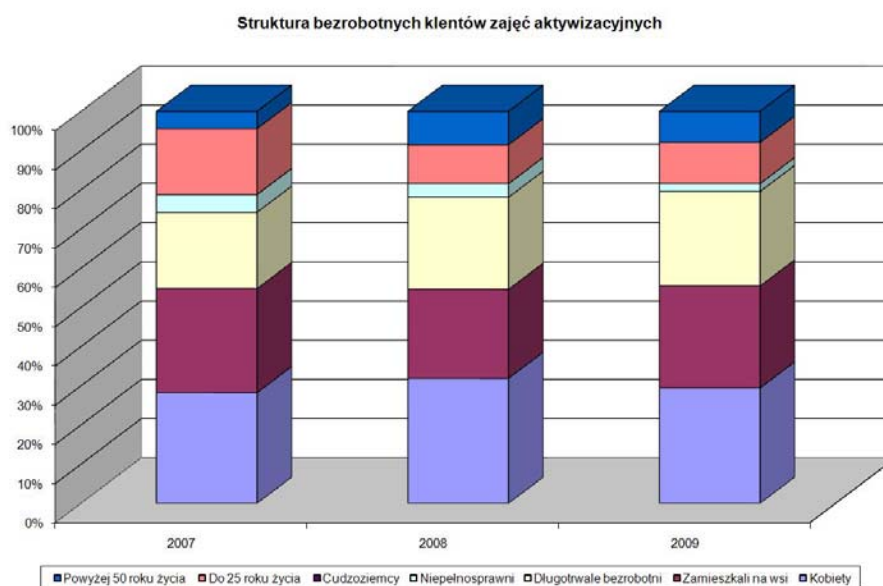
bezrobotne i 17 zarejestrowanych jako poszukujące pracy. Kluby Pracy są w zasadzie realizowane tylko przez powiatowe urzędy pracy lub instytucje realizujące program Klubu Pracy na ich zlecenie.

Zaobserwowano w 2009 roku wzrost udziału w zajęciach aktywizacyjnych (7 571 osoby w 2009 r. i 4 623 osób w 2008 r.). Analizowane dane dotyczą liczby klientów zarejestrowanych jako osoby bezrobotne oraz poszukujące pracy. Wśród tych klientów zajęć aktywizacyjnych w 2009 roku przeważały osoby bezrobotne, szczególnie kobiety (63,76%), osoby zamieszkałe na wsi (56,35%) oraz osoby bezrobotne długotrwale (52,19%). Klienci zajęć aktywizacyjnych, nie opisywani w powyższej charakterystyce, klasyfikowani jako osoby „inni” (studenci, osoby pracujące, nie pracujące nie zarejestrowane) były w większości uczestnikami zajęć organizowanych przez Centra Informacji i Planowania Kariery Zawodowej. Warsztaty aktywizacyjne prowadzone przez WUP Kraków to zajęcia jedno lub dwu dniowe i trwające odpowiednio 4 i 8 godzin . Podobnie jak w wypadku Powiatowych Urzędów głównymi tematami są: rozmowa kwalifikacyjna, przygotowanie dokumentów aplikacyjnych, komunikacja interpersonalna i radzenia sobie ze stresem czy metody rekrutacji stosowane przez pracodawców. W 2009r. z usług zajęć aktywizacyjnych w WUP Kraków skorzystało 1 104 osób w tym 688 kobiet, wśród nich przeważały osoby niepracujące niezarejestrowane.

Porównanie usługi zajęcia aktywizacyjne na przestrzeni lat 2007-2009 (bez danych z Klubów Pracy); dane dotyczą osób zarejestrowanych

Wyszczególnienie		Zajęcia aktywizacyjne		
		2007	2008	2009
Ogółem		4 327	4 623	7 571
Z tego	bezrobotni	3 637	3 893	7 361
	poszukujący pracy	690	730	210
Wybrane kategorie bezrobotnych				
Kobiety		2 406	3 009	4 828
Zamieszkali na wsi		2 262	2 141	4 267
Długotrwale bezrobotni		1 659	2 215	3 952
Niepełnosprawni		383	325	329
Cudzoziemcy		4	2	1
Do 25 roku życia		1 428	933	1 722
Powyżej 50 roku życia		377	804	1 299

Źródło: opracowanie własne

Źródło: opracowanie własne

1.2 Koordynacja poradnictwa zawodowego w województwie i wsparcie Powiatowych Urzędów Pracy przez Centrum Informacji i Planowania kariery Zawodowej WUP Kraków.

Koordynacja poradnictwa zawodowego w województwie w 2009 roku obejmowała działania dotyczące współpracy różnych instytucji rynku pracy oraz działań w obszarze doradztwa zawodowego w Publicznych Służbach Zatrudnienia w Małopolsce.

Działania te zmobilizowały udział różnych środowisk, głównie instytucji rynku pracy i edukacji wokół dwóch przedsięwzięć: realizowanego w WUP międzynarodowego projektu „AQOR – wzmacnianie jakości orientacji zawodowej w ramach programu Leonardo da Vinci” realizowanego przez Wojewódzki urząd Pracy w Krakowie wraz z partnerami z terenu woj. małopolskiego oraz Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery. Wydarzenia te stały się dużym wyzwaniem logistycznym, organizacyjnym i promocyjnym dla koordynującego przedsięwzięcia WUP w Krakowie. Efektem było:

- zapoznanie się i integracja środowisk zainteresowanym problematyką poradnictwa zawodowego oraz świadczących usługi w tym zakresie w tym instytucje, które wcześniej współpracowały z WUP w Krakowie miały możliwość wzajemnego poznania się i budowania indywidualnych relacji zawodowych.
- wymiana doświadczeń i wypracowanie wspólnych stanowisk wobec różnych form i sposobów świadczenia usług doradczych
- wypracowanie wspólnych wskaźników jakości odnoszących się do usług doradczych

- zapoznanie z wynikami badań dotyczących oczekiwań klientów małopolskich instytucji do wykorzystania ich w planowaniu świadczonych usług
- zapoznanie oraz popularyzowanie wśród decydentów województwa małopolskiego znaczenia usług doradztwa zawodowego w różnych etapach życia edukacyjnego i zawodowego klientów poprzez zaproszenie do udziału w konferencjach i seminariach oraz dostarczenie materiałów informacyjnych i opracowań badawczych a także wskazanie na sposób postrzegania tych usług w innych krajach biorących udział w projekcie.
- popularyzowanie w środowisku młodych i dorosłych Małopolan znaczenia planowania i rozwoju indywidualnej kariery zawodowej.

Wskazane działania zostały pokrótce opisane w dalszej części raportu.

WUP Kraków stale współpracuje z powiatowymi urzędami pracy w zakresie realizacji standardów usług rynku pracy. Dlatego też pomiędzy urzędami istnieje system wymiany informacji dot. usług z jakich korzystają klienci pup w siedzibie WUP Kraków oraz Zespołach Zamiejscowych w Nowym Sączu i Tarnowie. Dzięki temu doradcy pracujący w różnych urzędach mają pełną informację o kliencie i są w stanie zaoferować usługę adekwatną do sytuacji i potrzeb klienta.

WUP Kraków wspomaga powiatowe urzędy pracy merytorycznie w świadczeniu usług informacji i poradnictwa zawodowego poprzez: przekazywanie materiałów, broszur ulotek itp. i udostępnianie ich na stronie internetowej WUP Kraków (www.wup-krakow.pl) oraz opracowywanie nowych programów zajęć warsztatowych i spotkań grupowych. W 2009r. WUP Kraków zaktualizował warsztaty pn. „Własna firma-zanim zrealizujesz pomysł”, program zajęć aktywizacyjnych „Metody poszukiwania zatrudnienia” oraz program spotkania informacyjnego „Vademecum poszukującego pracy”. Opracowano również nowe spotkanie informacyjne „Rynek pracy w zmieniających się warunkach gospodarczych” i zajęcia aktywizacyjne pn. „Jak się dobrze zaprezentować”. Z programów mogą również korzystać doradcy z powiatowych urzędów pracy. Także doradcy z powiatowych urzędów pracy opracowali w 2009 r. Nowe programy, powstały min. warsztaty grupowego poradnictwa zawodowego, np. Poznawanie siebie – trening w dokonywaniu samooceny”, Skuteczne decydowanie, czy „Indywidualny Plan Działania” – Warsztat Samopoznania”.

W 2009r. miały miejsce cztery spotkania koordynacyjne doradców zawodowych z urzędów pracy z terenu woj. małopolskiego. Ich zasadniczym celem była wymiana wiedzy i informacji z zakresu poradnictwa zawodowego i rozpoznanie głównych wyzwań jakie stają przed doradcami zawodowymi w ich codziennej pracy w związku z dynamicznie zmieniającą się sytuacją na rynku pracy, a także w powiązaniu z potrzebami klientów, które z tego faktu wynikają. I tak, jedno ze spotkań poświęcone było poszerzeniu wiedzy z zakresu prawa pracy, głównie tych jego aspektów które dot. nawiązywania i rozwiązywania stosunku pracy. Kolejne spotkanie skoncentrowane było na specyfice pracy z osobami niepełnosprawnymi.

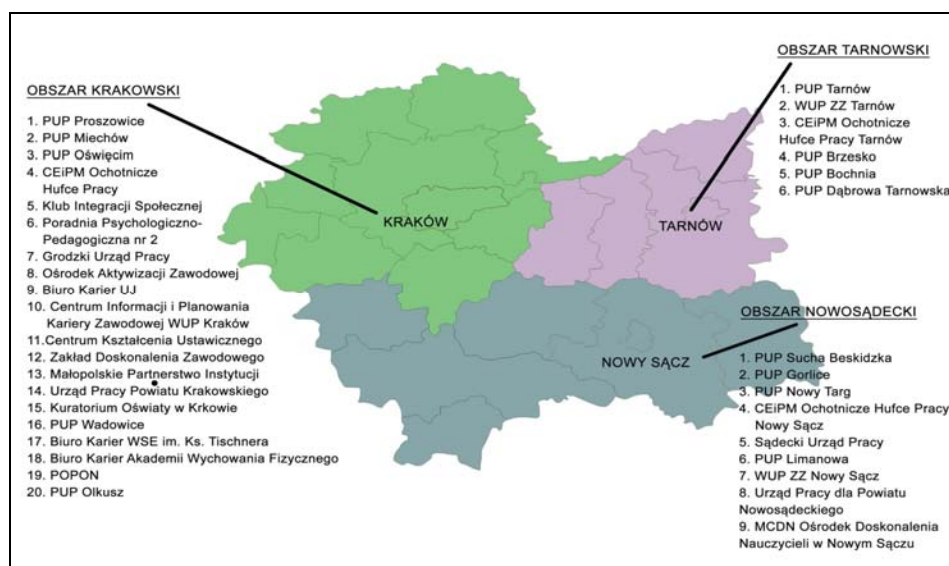
Zaproszeni goście z instytucji na co dzień pracujących na rzecz niepełnosprawnych podzielili się swoją wiedzą i warsztatem pracy. Na spotkaniu podsumowującym rok 2009r. mówiono gł. o sytuacji na małopolskim rynku pracy i trendach jakie na nim panowały w mijającym roku. Spotkania te były ważnymi wydarzeniami również z tego powodu, że pozwalają na osobiste poznanie się doradców zawodowych, co skutkuje lepszą współpracą w podejmowaniu wspólnych działań i wymianie doświadczeń.

W celu wzmocnienia warsztatu doradców z krótkim stażem pracy (doradcy zawodowi stażyści) WUP Kraków zorganizował i przeprowadził dwa warsztaty „Rozmowa doradcza w indywidualnej pracy z klientami” oraz „Określanie potrzeb klienta w poradnictwie zawodowym”. Dzięki tym warsztatom podnieśli oni swoje umiejętności co pozwoli im w bardziej profesjonalny sposób pomagać osobom bezrobotnym i poszukującym pracy.

Ważnym wydarzeniem dla doradców województwa było wprowadzenie nowego narzędzia diagnostycznego pod nazwą Kwestionariusz Zainteresowań Zawodowych. Jest to narzędzie dające możliwość określenia kluczowych zainteresowań i predyspozycji klientów w różnych obszarach zawodowych. Kwestionariusz Zainteresowań Zawodowych jest używany w wersji elektronicznej i papierowej. WUP Kraków był koordynatorem wyposażenia powiatowych urzędów pracy w wersje papierową i kasacji narzędzi wycofanych z użycia. W 2009r. doradcy zawodowi byli szkoleni z zakresu stosowania Kwestionariusza Zainteresowań Zawodowych. Przeszkolono 41 osób i wykonano ok. 300 badań tym narzędziem.

Jak już wspomniano, dużym przedsięwzięciem organizacyjnym i koordynacyjnym było przygotowanie i udział w **Ogólnopolskim Tygodniu Kariery**, który odbył się w dniach 5-11.10.2009r. Wzięło w nim udział 48 instytucji oferujących usługi z zakresu poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej. Głównie były to powiatowe urzędy pracy, Akademickie Biura Karier, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, instytucje wspierające osoby niepełnosprawne oraz instytucje edukacyjne i szkoleniowe oraz organizacje pozarządowe. WUP Kraków był organizatorem koordynatorem działań na terenie małopolski w przeprowadzeniu tego wydarzenia.

Instytucje biorące udział w Ogólnopolskim Tygodniu Kariery

Wspomniany powyżej Ogólnopolski Tydzień Kariery był okazją do przeprowadzenia na szeroką skalę akcji promocyjnej, dzięki której informacja o wydarzeniu dotarła do wielu tysięcy mieszkańców naszego regionu. W całym województwie w imprezie wzięło udział ponad 8 tyś osób, które uczestniczyły w targach pracy, seminariach, konferencjach, warsztatach, spotkaniach grupowych i wielu innych imprezach.

1.2.1 Promocja usług poradnictwa zawodowego

Kolejnym istotnym zadaniem doradców zawodowych z terenu Małopolski była promocja usług poradnictwa zawodowego. Miało to miejsce najczęściej podczas targów pracy, spotkań z partnerami, konferencji, seminariów oraz w siedzibach urzędów. Wykorzystywane były w tym zakresie materiały informacyjno-promocyjne takie jak: plakaty, ulotki, broszury, banery reklamowe, stoiska itp. Usługi z obszaru poradnictwa i informacji zawodowej promowano również w lokalnych mediach, portalach internetowych, a także wśród instytucji rynku pracy i edukacji. Najczęściej jako narzędzie promocji wykorzystywano stronę internetową urzędów pracy, aktualizując comiesięcznie harmonogramy zajęć warsztatowych oraz zamieszczając informacje o bieżących działaniach urzędów. Urzędy również wymieniają między sobą informacje nt. świadczonych usług.

1.2.2 Współpraca z pracodawcami

Doradcy zawodowi WUP Kraków i powiatowych urzędów pracy zaangażowani byli również w współpracę z pracodawcami. W jej ramach zorganizowano 5 spotkań ze zwalnianymi pracownikami z zakładów: CEZ, TRI Poland Wolbrom, ZG Trzebieńka, PLIVA Kraków. Spotkania obejmowały rozmowy indywidualne z pracownikami jak również grupową informację o działalności WUP Kraków i powiatowych urzędów pracy, możliwości skorzystania z jego usług takich jak: pomoc dla zwalnianych pracowników, udostępnianie

zbiorów informacyjnych dotyczących rynku pracy i problematyki zatrudnienia, charakterystyki zawodów, instytucji wspierających przedsiębiorczość, zajęcia warsztatowe dotyczących metod rekrutacji i selekcji pracowników czy elastycznych form zatrudnienia.

W zakładach TRI Poland w Wolbromiu odbyło się spotkanie na którym została poruszona tematyka metod poszukiwania pracy, dofinansowań szkoleń oraz rozpoczęcia działalności gospodarczej, przygotowania dokumentów aplikacyjnych czy radzenia sobie ze stresem po zwolnieniu. Ponadto w ramach działań skierowanych do pracodawców udzielano informacji o działalności Centrum na targach pracy organizowanych na AGH, Politechnice Krakowskiej oraz Krakowskiej Akademii im. Frycza Modrzewskiego, a także na targach pracy w Tarnowie i Powiatowym Urzędzie Pracy w Bochni.

1.2.3 Programy na rzecz wzmocnienia poradnictwa zawodowego.

W 2009r. zakończono realizację projektu „AQOR - Wzmocnienie jakości orientacji zawodowej”, w którym WUP Kraków pełnił rolę koordynacyjną. Projekt AQOR został powołany i realizowany w celu poprawy jakości poradnictwa zawodowego, podniesienia kwalifikacji zawodowych doradców zawodowych oraz stworzenia wskaźników jakości w poradnictwie zawodowym. W efekcie projektu przygotowano rekomendacje obejmujące następujące obszary:

- przygotowanie kampanii społecznej upowszechniającej ideę poradnictwa całościowego, instytucji zajmujących się poradnictwem oraz zawodu doradcy.
- doskonalenie systemu certyfikacji dla instytucji zajmujących się poradnictwem,
- uzyskanie wsparcia decydentów różnych instytucji na poziomie lokalnym i krajowym do wykorzystania rezultatów Projektu AQOR,
- podjęcie działań w zakresie tworzenia ścieżek rozwoju doradcy zawodowego w różnych instytucjach zajmujących się poradnictwem,
- stworzenie systemu certyfikacji a także wzmocnienia istniejącej współpracy doradców zawodowych różnych instytucji.

Zespół zadaniowy ds. jakości poradnictwa, dokonał certyfikacji instrukcji stosowania arkusza referencyjnego w projekcie „AQOR” – Wzmocnienie jakości orientacji zawodowej” w ramach Programu Leonardo da Vinci. Opracowane Arkusze Referencyjne są narzędziem do wykorzystania w badaniu mającym na celu:

- porównanie stanu funkcjonowania instytucji działających w obszarze poradnictwa zawodowego;
  - analizy obszarów wprowadzania ewentualnych zmian
  - porównywania stanu funkcjonowania instytucji sprzed i po wprowadzeniu zmian.
- Narzędzie może być także wspomagające w prowadzeniu procesu wewnętrznej samooceny świadczonych usług całościowego poradnictwa zawodowego.

Na uwagę zasługują efekty badań² przeprowadzone w ramach projektu i upowszechnione wśród zainteresowanych instytucji. Charakteryzują one między innymi:

- oczekiwania klientów względem instytucji
- oczekiwania klientów względem doradców zawodowych
- opisują strukturę demograficzną klientów oraz proponują ich segmentację
- wskazują (aktualnie uwzględniane) strategie komunikacji z grupami klientów w tym treść i medium przekazu.

Efekty zrealizowanego projektu mogą być wykorzystane w bieżącej i długofalowo planowanej strategii świadczenia i doskonalenia usług doradztwa zawodowego w województwie.

1.3 Kadra doradców zawodowych i liderów klubu pracy w powiatowych urzędach pracy i centrach informacji zawodowej w województwie małopolskim w roku 2009r.

W 2009 roku na stanowisku doradcy zawodowego było zatrudnionych w całym województwie 108 osób, w tym 102 kobiety. W 2009 roku jako liderzy Klubów Pracy pracowało 35 osób, w tym 34 kobiety. Niejednokrotnie doradcy zawodowi pełnią także funkcje Lidera Klubu Pracy dlatego też zaprezentowane dane dotyczą wykonywania obu tych funkcji. Struktura zatrudnienia doradców zawodowych w publicznych służbach zatrudnienia w województwie małopolskim na koniec 2009 roku prezentowała się następująco: doradcy zawodowi – stażyści³ 12 osób (11,11%), doradcy zawodowi⁴ 54 osoby (50,00%), doradcy I stopnia 30 osób (27,77%), doradcy zawodowi II stopnia 12 osób (11,11%). Doradcy zawodowi i liderzy Klubów Pracy to osoby posiadające wykształcenie wyższe najczęściej pedagogiczne, psychologiczne i socjologiczne, w tym także podyplomowe przeważnie z zakresu doradztwa zawodowego i zarządzania zasobami ludzkimi. Doradcy zawodowi chcąc podnieść swoje kwalifikacje i kompetencje zawodowe uczestniczyli w wielu szkoleniach i kursach. Najczęściej były to szkolenia z zastosowania Kwestionariusza Zainteresowań Zawodowych, Indywidualnego Planu Działania, szkolenia z zakresu nowelizacji Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, umiejętności prowadzenia zajęć grupowych i prowadzenia rozmowy doradczej, ochrony danych osobowych, umiejętności trenerskich i szkoleniowych.

---

² „Oczekiwania klientów i samoocena doradców zawodowych małopolskich instytucji uczestniczących w programie „AQOR – wzmocnienie jakości orientacji zawodowej w ramach programu Leonardo da Vinci”

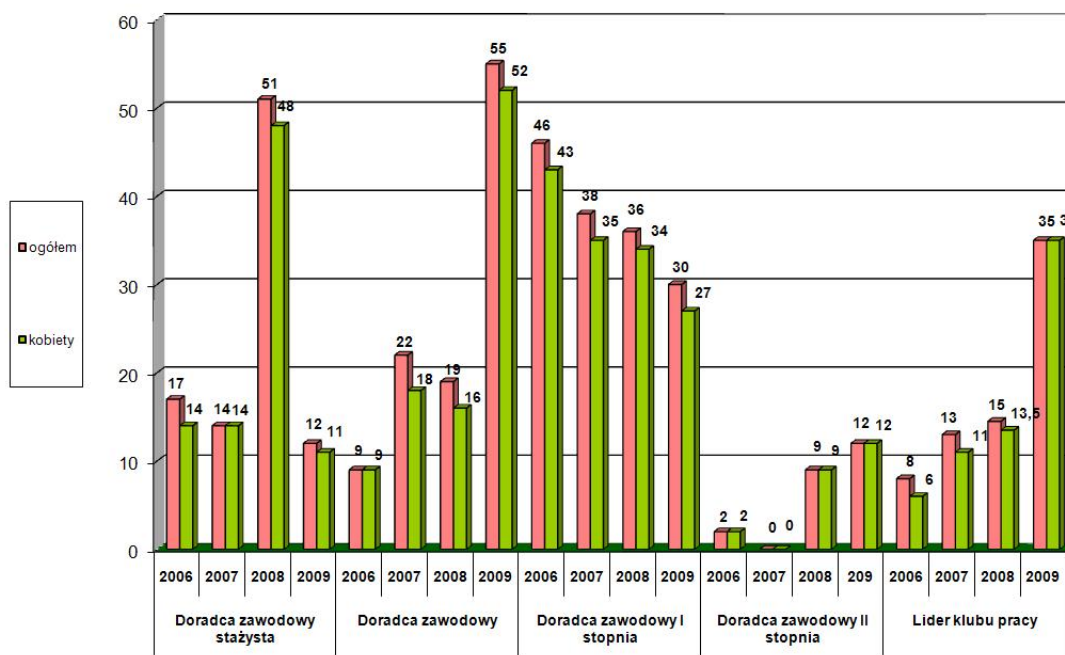
³ Wymagania kwalifikacyjne dot. doradców zawodowych określa USTAWA z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy

Struktura zatrudnienia doradców zawodowych i liderów klubu pracy Publicznych Służb Zatrudnienia na przestrzeni lat 2006 - 2009 w całym województwie

Rodzaj stanowiska		PUP Województwa		CiiPKZ województwa		Całe województwo	
		ogółem	kobiety	Ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
Doradca zawodowy stażysta	2006	13	11	4	3	17	14
	2007	8	8	6	6	14	14
	2008	47	44	4	4	51	48
	2009	10	9	2	2	12	11
Doradca zawodowy	2006	8	8	1	1	9	9
	2007	20	17	2	1	22	18
	2008	16	14	3	2	19	16
	2009	50	48	5	4	55	52
Doradca zawodowy I stopnia	2006	32	29	14	14	46	43
	2007	28	25	10	10	38	35
	2008	29	27	7	7	36	34
	2009	25	23	5	4	30	27
Doradca zawodowy II stopnia	2006	2	2	0	0	2	2
	2007	0	0	0	0	0	0
	2008	6	6	3	3	9	9
	2009	10	10	2	2	12	12
Lider klubu pracy	2006	8	6	0	0	8	6
	2007	13	11	0	0	13	11
	2008	14,5	13,5	0	0	14,5	13,5
	2009	35	35	0	0	35	35

Źródło: opracowanie własne

Struktura zatrudnienia doradców zawodowych i liderów klubu pracy Publicznych Służb Zatrudnienia na przestrzeni lat 2006 - 2009 w całym województwie

Źródło: opracowanie własne

1.4 Współpraca z innymi instytucjami

Doradcy zawodowi powiatowych urzędów pracy i Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie realizując swoje zadania bardzo często zaangażowani byli we współpracę z wieloma instytucjami zewnętrznymi. Współpraca ta dotyczyła różnych tematów i odbywała się na różnych zasadach formalnych (porozumienia, partnerstwa, projekty). Najczęściej były to Miejskie i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej, szkoły i firmy szkoleniowe, Ochotnicze Hufce Pracy, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Kluby Integracji Społecznej, Akademickie Biura Karier, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, firmy szkoleniowe, stowarzyszenia i organizacje pozarządowe, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej oraz organizacje pracodawców. Współpraca ta była realizowana przy działaniach związanych min. z organizacją i udziałem w Targach Pracy, seminariach, konferencjach, projektach finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego itp. Jednym z przykładów szerokiej współpracy wielu instytucji był Ogólnopolski Tydzień Kariery w którym udział wzięło 48 instytucji.

Współpracowano także z organizacjami międzynarodowymi. W ramach programu Leonardo da Vinci ZZ WUP w Nowym Sączu wraz z partnerami z Urzędem Pracy w Starej Lubovni ze Słowacji realizował projekt "Nowe metody pracy - wymiana dobrych praktyk na transgranicznym rynku pracy". Doradca zawodowy i pośrednik pracy ZZ Nowy Sącz byli gośćmi w Urzędzie Pracy w Starej Lubovni, dzięki tej wizycie poznali funkcjonowanie i usługi słowackich służb zatrudnienia.

„Profesjonalne doradztwo zawodowe – filar pracy z bezrobotnymi.” to projekt w ramach którego goście z Urzędu Pracy w Bardejowie odwiedzili min. Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie. Podczas trwającej pięć dni wizyty mieli okazję poznać specyfikę małopolskiego rynku pracy oraz instytucji na nim działających.

Wymieniany już wcześniej projekt AQOR również był realizowany wraz z partnerami zagranicznymi, brały w nim udział instytucje z regionów: Katalonia - Departament Edukacji, Lombardia - Departament Edukacji i Pracy, Wenecja - Centrum Informacji Zawodowej, Małopolska - Wojewódzki Urząd Pracy, Rodan-Alpy – PRAO, Bretania - Uniwersytet Południowej Bretanii, Prowansja - Alpy-Wybrzeże Lazurowe - Miasteczko Zawodów.

W trakcie realizacji projektu partnerzy spotykali się zarówno w siedzibach swoich instytucji, jak również komunikowali się via Internet organizując telekonferencje.

II. USŁUGI POŚREDNICTWA PRACY

1 USŁUGI POŚREDNICTWA PRACY REALIZOWANE PRZEZ POWIATOWE URZĘDY PRACY

1.1 Realizacja usług przez powiatowe urzędy pracy

W 2009 r. w rejestrach powiatowych urzędów pracy odnotowano 86 038 podjęć pracy, o 3% (2 542 osób) więcej niż w 2008 r. W największym stopniu zwiększyła się liczba podjęć pracy dokonywanych bez pośrednictwa urzędu pracy – o 7,5% (3 279 osób). Odnotowano również wzrost podjęć pracy za pośrednictwem pup na stanowiskach subsydiowanych – o 3,4% (1 009 osób). W zakresie liczby podjęć pracy niesubsydiowanej dokonywanych dzięki pośrednictwu urzędu wystąpił spadek – o 16,3% (1 746 osób). W efekcie ogólna liczba podjęć pracy za pośrednictwem urzędu pracy zmniejszyła się w stosunku do danych z 2008 r. o 1,8% (737 osób).

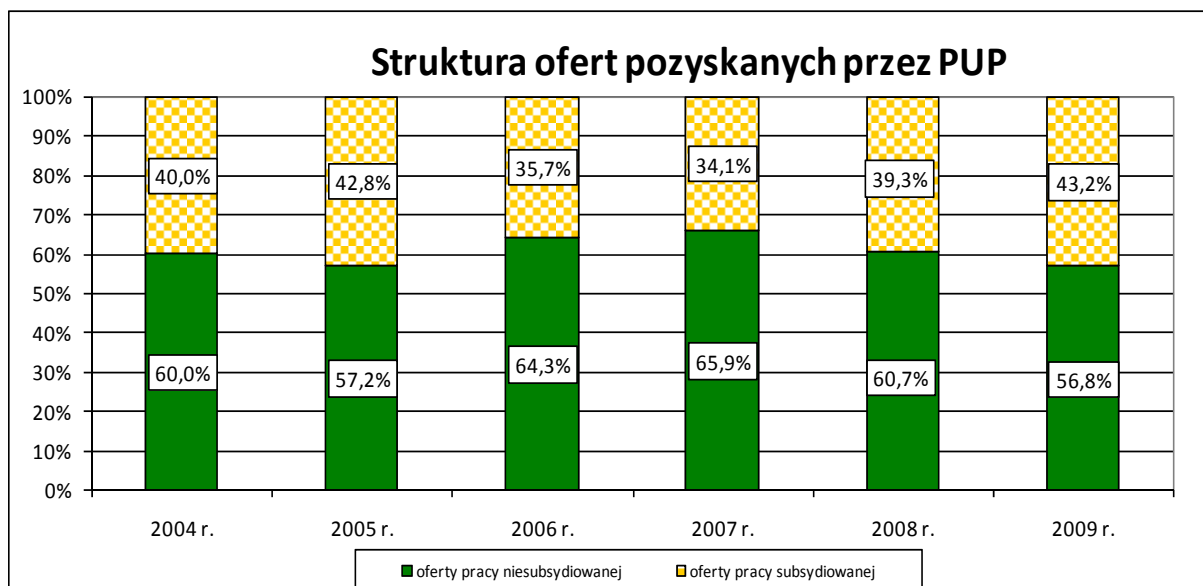
Porównanie wykonania w zakresie usług pośrednictwa pracy w latach 2004 -2009

Wyszczególnienie	2004 r.	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2009/2008
POŚREDNICTWO PRACY							
Podjęcia pracy - ogółem, w tym	94 548	98 146	102 158	92 864	83 496	86 038	103,0
przez bezrobotnych	93 813	97 597	101 430	92 036	82 770	85 496	103,3
przez poszukujących pracy	735	549	728	828	726	542	74,7
Podjęcia pracy za pośrednictwem PUP, w tym	33 965	38 486	39 706	41 469	39 973	39 236	98,2
przez bezrobotnych	33 230	37 937	38 978	40 641	39 247	38 694	98,6
przez poszukujących pracy	735	549	728	828	726	542	74,7
Podjęcia pracy niesubsydiowanej za pośrednictwem PUP	13 667	13 410	14 103	13 593	10 697	8 951	83,7
przez bezrobotnych	13 331	13 074	13 697	13 081	10 299	8 661	84,1
przez poszukujących pracy	336	336	406	512	398	290	72,9
Pozyskanie ofert pracy	52 174	58 184	69 817	79 155	69 436	61 768	89,0
Pozyskanie ofert pracy niesubsydiowanej	31 303	33 254	44 861	52 156	42 147	35 087	83,2
Wizyty u pracodawców	9 612	11 296	9 600	7 478	7 309	8 269	113,1
Oferty pracy niesubsydiowanej pozyskane w wyniku wizyt	4 670	4 529	4 733	4 110	3 622	2 915	80,5

Źródło: opracowanie własne

W zakresie liczby pozyskanych przez urzędy pracy zgłoszeń wolnych miejsc pracy drugi z kolei rok obserwowano tendencję spadkową. Liczba ofert zgłoszonych w 2009 r. do powiatowych urzędów pracy była w stosunku do puli ofert pozyskanych w 2008 r. o 11% (7 668 ofert) niższa.

Liczba ofert subsydiowanych zmniejszyła jedynie nieznacznie o 2,2% (608 ofert), duży spadek odnotowano natomiast w puli ofert pozyskiwanych w wolnego rynku - o 16,8% (7 060 ofert).

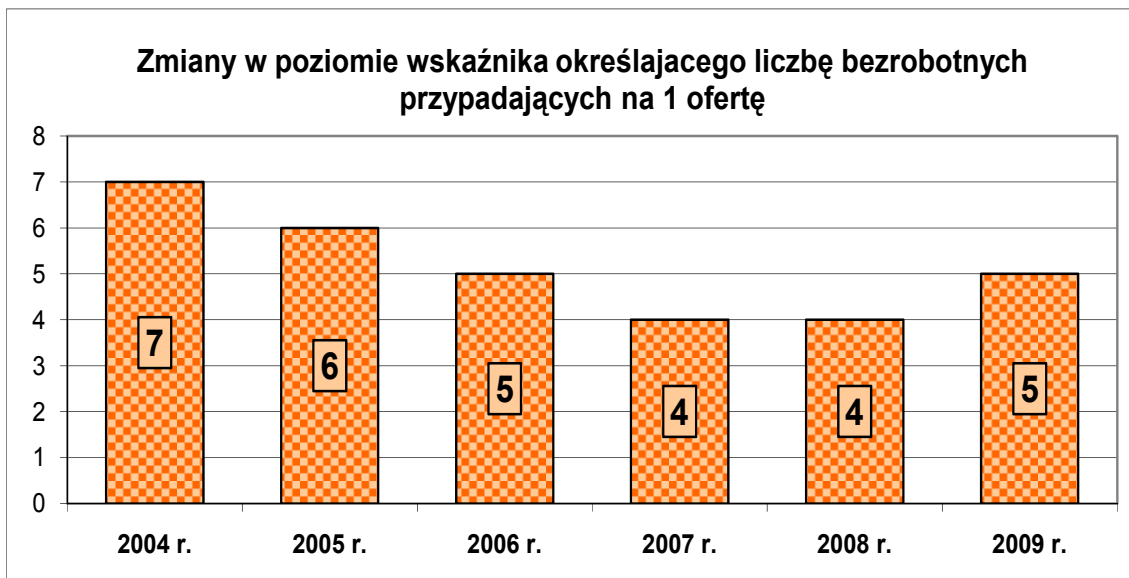

Źródło: opracowanie własne

W strukturze ofert trafiających do powiatowych urzędów pracy większość stanowią oferty pracy niesubsydiowanej – 56,8%. W ostatnich 2 latach przewaga ta malała na korzyść udziału ofert pracy subsydiowanej. Przewaga ofert niesubsydiowanych w ogólnej puli ofert występowała w 9 (rok wcześniej w 12-tu) powiatowych urzędach pracy. Największy odsetek odnotowano w GUP Kraków – 82%, w PUP Wieliczka – 73%, PUP Sucha Beskidzka – 69%, UPP Kraków – 66% oraz PUP Chrzanów – 58%.

W 2009 r. niecały 9% ofert pozyskanych zostało dzięki realizacji bezpośrednich wizyt pośredników urzędów pracy u pracodawców. Było to nieznacznie mniej niż w latach 2007 - 2008, kiedy do urzędów pracy tą drogą trafiało 10% ofert. W stosunku do 2008 r. liczba wizyt była o 13% (960 wizyt) większa. W 2009 r. pośrednicy pracy pozyskali w ten sposób 5 373 propozycji zatrudnienia, o 21% (1 394 ofert) mniej niż w 2008 r. Efektywność wizyt zmniejszyła się więc znacząco z 93% w 2008 r. do 65% w 2009 r. W 2009 r. podobnie jak w poprzednich kilku latach formę tą stosowały wszystkie powiatowe urzędy pracy, za wyjątkiem jedynie GUP w Krakowie.

W 2009 r. na 1 ofertę przypadło w Małopolsce średnio 5 osób, o jedną osobę więcej niż w 2008 r. Niekorzystna zmiana w poziomie tego wskaźnika wiązała się z efektami, jakie na odnotowano rynku pracy w rezultacie wystąpienia spowolnienia gospodarczego, wzrost liczby bezrobotnych, spadek liczby ofert pracy.

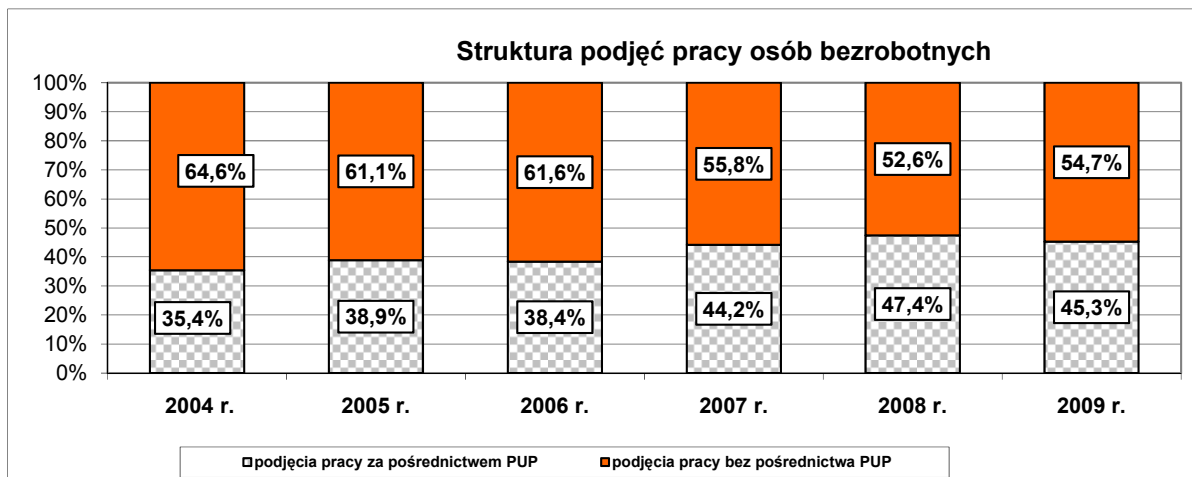

Źródło: opracowanie własne

W 2009 r. najkorzystniejszą wartość wskaźnik ten osiągnął w GUP Kraków, gdzie na 1 ofertę przypadało tylko 2 bezrobotnych, najmniej korzystne wskazania odnotowano w PUP Zakopane, gdzie średnio 1 ofercie odpowiadało 9 bezrobotnym, a także w PUP Tarnów, w PUP Limanowa, PUP Gorlice, PUP Nowy Targ, PUP Olkusz, w tych urzędach 1 ofercie odpowiadało 8 bezrobotnych.

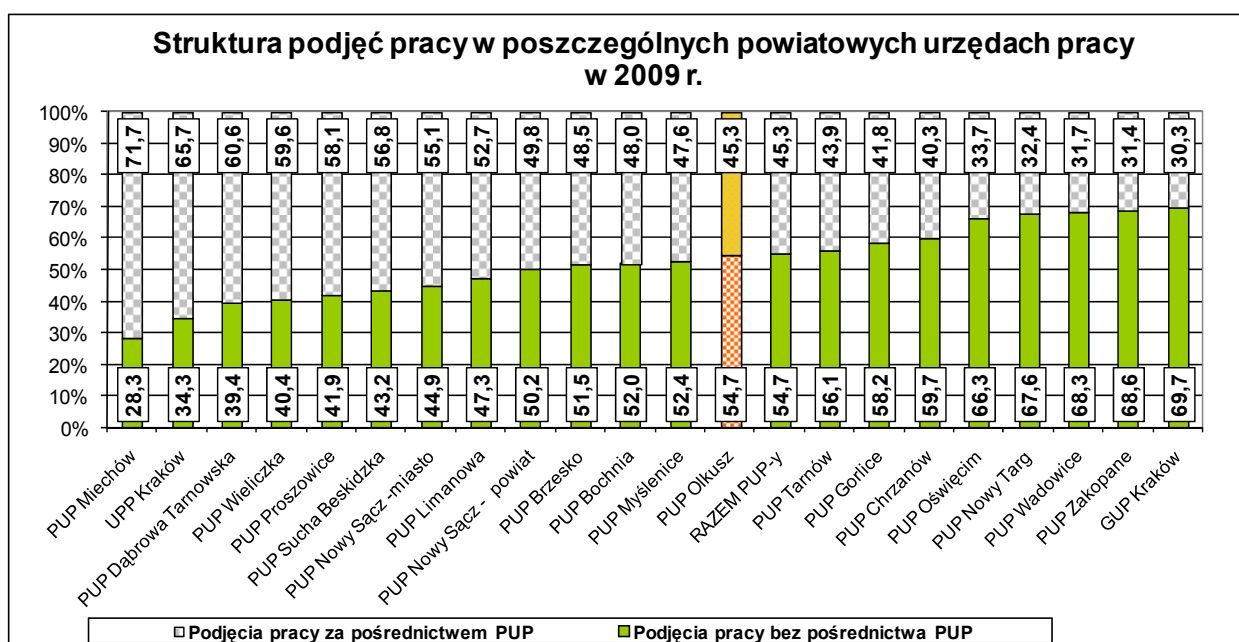
Wskaźnik wykorzystania ofert wyniósł w 2009 r. 57,1%. Kształtował się więc na nieco wyższym poziomie niż w 2008 r. i w kilku poprzednich latach (2008 r. - 51,4%, 2007 - 48,2%, w 2006 r. - 51,8%). W poszczególnych urzędach pracy sytuacja pod tym względem była zróżnicowana. Na wyższym niż w 2008 r. poziomie kształtował się również wskaźnik wykorzystania ofert niesubsydiowanych, który wyniósł w 2009 r. - 24,4% i można stwierdzić że wrócił do poziomu z 2007 r. (2008 r. – 23,3%, 2007 – 24,5%, w 2006 r. – 31,4%).

Z analizy zmian powyższych wskaźników wynika, że pozytywna tendencja w zakresie wysokości wskaźnika wykorzystania ofert pracy spowodowana została przede wszystkim zwiększeniem w ogólnej puli udziału ofert dotyczących subsydiowanych miejsc pracy, które z zasady są wykorzystywane w 100%.

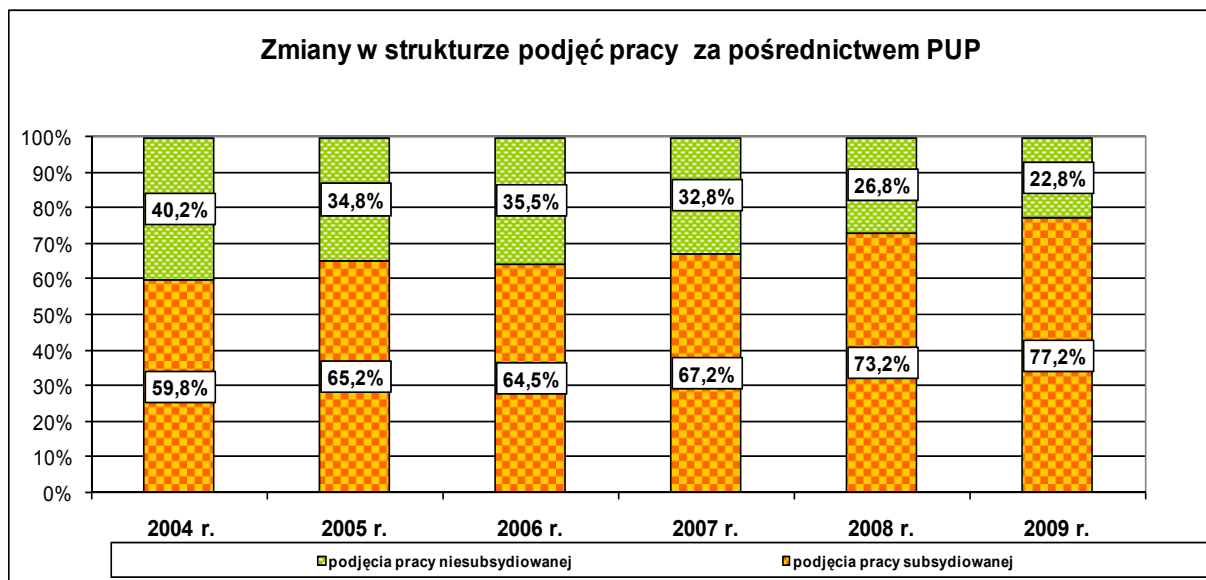
Źródło: opracowanie własne

W strukturze podjęć pracy osób bezrobotnych przeważają samodzielnie podjęcia pracy. W 2009 r. udział ten zwiększył się do 54,7%. Wzrost liczby podjęć pracy dokonywanych bez pośrednictwa pup wynikać może z faktu, że w 2009 r. w pup zarejestrowało się znacznie więcej niż w poprzednich latach osób młodych. Grupę tą charakteryzuje duża dynamika napływu i odpływu. Są to osoby generalnie bardzo mobilne i duża ich część jest zdolna do samodzielnego powrotu na rynek pracy. Przepuszczalnie też w sytuacji ograniczenia liczby ofert pracy, wzrasta rola kontaktów znajomych, rodziny w podejmowaniu zatrudnienia. Może to też być symptomem ożywienia na rynku pracy i wychodzenie gospodarki z etapu spowolnienia. Liczba podjęć pracy w stosunku do danych z 2008 r. była wyższa już od maja, natomiast liczba ofert pracy dopiero od listopada.

Źródło: opracowanie własne

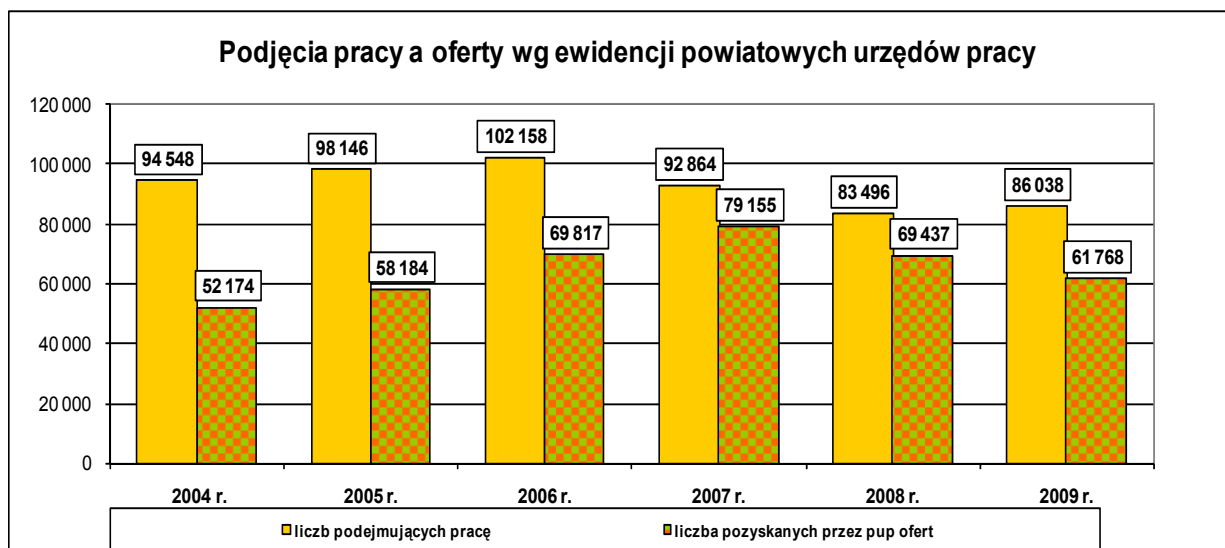
W większości powiatowych urzędów pracy (13 pup) przeważają podjęcia pracy dokonywane samodzielnie przez bezrobotnych. W stosunku do 2008 r. grupa ta uległa zwiększeniu o 3 powiatowe urzędy pracy. Generalnie jednak układ tej struktury był bardzo podobny do występującego w poprzednich latach.

Źródło: opracowanie własne

Od 2007 r. w strukturze podjęć pracy dokonanych za pośrednictwem urzędu pracy w skali całego województwa stopniowo zwiększał się udział podjęć pracy na stanowiskach subsydiowanych, co odzwierciedlało rosnące możliwości finansowe urzędów pracy w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych. W 2009 r. 77% podjęć pracy zapośredniczonych przez urzędy pracy stanowiły podjęcia pracy na stanowiskach subsydiowanych.

Z usług pośrednictwa pracy świadczonych w powiatowych urzędach pracy mogą również korzystać osoby poszukujące pracy nie posiadające statusu osoby bezrobotnej. W 2009 r. z możliwości podjęcia pracy dzięki pomocy powiatowego urzędu pracy skorzystały w Małopolsce 542 osoby z tej grupy o 25,3% (184 osoby) mniej niż w 2008 r. W 2009 r. w przypadku poszukujących pracy podejmujących zatrudnienie dzięki ofercie pozyskanej w pup kontynuowała się tendencja spadkowa.

Źródło: opracowanie własne

1.2 Kadra pośredników pracy w powiatowych urzędach pracy

Na koniec 2009 r. w powiatowych urzędach pracy w Małopolsce zatrudnionych było 241 pośredników pracy. Po znaczącym wzroście, jaki w 2008 r. miał miejsce w zakresie liczebności tej grupy i związany był z koniecznością dostosowania się przez PUP do wymagań Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie szczegółowych warunków prowadzenia przez publiczne służby zatrudnienia usług rynku pracy określającego m.in. sposób ustalania minimalnej liczby pośredników zatrudnionych w urzędach pracy, zatrudnienie w tej grupie ustabilizowało się.

Struktura pośredników zatrudnionych w powiatowych urzędach pracy w latach 2006 – 2009

wyszczególnienie	pośrednicy pracy		pośrednicy pracy - stażyści		pośrednicy pracy		pośrednicy pracy I stopnia		pośrednicy pracy II stopnia	
	o	k	o	k	o	k	o	k	o	k
2006 r.	163	137	24	21	51	44	87	71	1	1
2007 r.	191	164	25	23	64	56	102	85	0	0
2008 r.	239	212	89	80	60	57	90	75	0	0
2009 r.	241	211	28	26	101	91	111	93	1	1

Źródło: opracowanie własne

W grupie pośredników pracy zatrudnionych w powiatowych urzędach pracy zdecydowanie przeważają kobiety. Na koniec 2009 r. stanowiły one 87,6% tej grupy.

Liczba pośredników pracy w poszczególnych powiatowych urzędach pracy w Małopolsce w latach 2006 – 2009.

wyszczególnienie	liczba pośredników pracy			
	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.
PUP Bochnia	3	2	7	7
PUP Brzesko	5	6	5	5
PUP Chrzanów	6	6	11	8
PUP Dąbrowa	3	3	6	7
PUP Gorlice	7	10	11	11
GUP Kraków	32	35	31	39
UPP Kraków	14	21	21	19
PUP Limanowa	11	9	8	9
PUP Miechów	3	3	5	5
PUP Myślenice	13	13	13	14
SUP w Nowym Sączu	4	6	7	8
PUP dla Powiatu Nowosądeckiego	7	6	15	17
PUP Nowy Targ	8	10	9	6
PUP Olkusz	5	4	11	11
PUP Oświęcim	8	8	21	16
PUP Proszowice	4	4	4	2
PUP Sucha Beskidzka	2	4	5	5
PUP Tarnów	11	20	29	30
PUP Wadowice	7	7	9	9
PUP Wieliczka	2	6	6	8
PUP Zakopane	8	8	5	5
SUMA PUP	163	191	239	241

Źródło: opracowanie własne

W porównaniu z końcem 2008 r. sytuacja w zakresie liczby zatrudnionych pośredników pracy była zróżnicowana: w 8 urzędach pracy odnotowano wzrost, w 8 urzędach pracy – stabilizację zatrudnienia, a w 5 – wystąpił spadek.

1.3 Usługi EURES

W związku z udziałem w sieci EURES (Europejskich Służb Zatrudnienia) Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie wraz z Zespołami Zamiejscowymi w Tarnowie i Nowym Sączu świadczone usługi w zakresie informacji i doradztwa EURES dla osób poszukujących pracy w krajach UE/ EOG oraz Polaków powracających z migracji, jak również dla pracodawców poszukujących pracowników z zagranicy.

W zakresie usług EURES doradztwem oraz informacją w Krakowie, Tarnowie i Nowym Sączu objęto łącznie 5764 osób, w tym 27 obywateli Unii Europejskiej/Europejskiego Obszaru Gospodarczego zainteresowanych podjęciem zatrudnienia w Małopolsce;

Przeprowadzono 21 spotkań informacyjnych oraz informacyjno-warsztatowych m.in. „Europejska Mobilność Zawodowa”, „Europass - Europejskie dokumenty aplikacyjne”, „Eures – mobilność – młodość”, „Mobilność na europejskim rynku pracy”, „Za nim wyjedziesz za

granicę i po powrocie”, „Zanim wyjedziesz do pracy za granicę”, skierowanych do mieszkańców Małopolski zainteresowanych europejskim rynkiem pracy oraz możliwościami znalezienia zatrudnienia, staży zawodowych, podjęciem nauki w krajach UE/ EOG;

W ramach usług EURES w Małopolsce upowszechniono informacje dotyczące 180 ofert pracy sieci EURES zgłoszonych przez pracodawców z Unii Europejskiej/Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Oferty zawierały 1 888 wakatów i były skierowane do Polaków głównie od pracodawców z takich krajów jak: Wielka Brytania, Włochy, Cypr, Hiszpania, Norwegia;

Dla pośredników pracy realizujących zadania EURES w PSZ w Małopolsce zorganizowano spotkanie koordynacyjne, spotkanie poświęcone było omówieniu zadań EURES w województwie małopolskim z uwzględnieniem planów działań na 2010 rok w tym organizacji w maju Dni Pracy, Edukacji i Szkoleń oraz współpracy Publicznych Służb Zatrudnienia w ramach sieci EURES z partnerami rynku pracy. Głównym celem spotkania była wymiana doświadczeń i dostarczenie nowych informacji wiedzy wszystkim pośrednikom pracy realizującym zadania EURES z terenu województwa małopolskiego. Ponadto w IV kwartale 2009 r. zorganizowano oraz przeprowadzono nabór młodzieży do pracy wakacyjnej w Niemczech w okresie wakacji letnich w 2010 roku.

W ramach realizacji działań EURES kontynuowano rozpoczętą w 2004 roku współpracę ze słowackim regionem przygranicznym a w tym między innymi:

- w Punkcie informacji o przygranicznym rynku pracy Słowacji przyjęto 669 osób, którym udzielono 1109 informacji nt. warunków życia i pracy, podatków oraz działalności gospodarczej na Słowacji;
- zorganizowano 12 grupowych spotkań informacyjnych pt. „Zanim wyjedziesz do pracy za granicę”, „Przygraniczny rynek pracy” oraz „Usługi CliPKZ i EURES w ZZ Nowy Sącz” w których uczestniczyło 273 osoby;
- zorganizowano i przeprowadzono 2 spotkania z mieszkańcami gmin przygranicznych, w których wzięło udział 44 osoby;
- zorganizowano i przeprowadzono spotkanie pn. „Śniadanie z pracodawcami” z regionu przygranicznego Małopolski. W spotkaniu wzięło udział 35 pracodawców i 13 partnerów społecznych oraz przedstawiciele UPSVaR ze Starej Lubowni, Keżmarku i Popradu;

Zaplanowano kontynuację tej współpracy w 2010r.

1.4 Zastępcza służba poborowych

Kierowanie poborowych do służby zastępczej stanowi specyficzną formę pośrednictwa pracy adresowaną do ściśle określonej grupy klientów (poborowych i pracodawców). Poborowym, którym przekonania religijne lub wyznawane zasady moralne nie pozwalają pełnić zasadniczej służby wojskowej, mogą składać do powołanej przez Marszałka Województwa Komisji Wojewódzkiej do spraw Służby Zastępczej wnioski o przeznaczenie do służby

zastępczej. Zadania wynikające z ustawy wykonuje Marszałek Województwa, który upoważnił Dyrektora Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie do ich wykonywania w swoim imieniu.

Służbę zastępczą odbywa się w państwowych i samorządowych jednostkach organizacyjnych, publicznych zakładach opieki zdrowotnej oraz organizacjach pożytku publicznego. Są to pracodawcy posiadający zgodę Ministerstwa na odbywanie służby zastępczej. Poborowi odbywający służbę zastępczą w powyższych podmiotach wykonują prace na rzecz: ochrony środowiska, ochrony przeciwpożarowej, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, opieki na osobami niepełnosprawnymi albo bezdomnymi oraz administracji publicznej i wymiaru sprawiedliwości.

Służba zastępcza trwa 18 miesięcy, a dla absolwentów szkół wyższych 6 miesięcy. Poborowi w ten sposób spełniają powszechny obowiązek obrony Rzeczypospolitej Polskiej. Do poborowych stosuje się tylko niektóre przepisy kodeksu pracy. Poborowemu odbywającemu służbę zastępczą przysługuje świadczenie pieniężne w kwocie 640 zł brutto miesięcznie, wypłacane przez podmiot i refundowane przez Marszałka Województwa z budżetu państwa.

Według stanu na dzień 31.01.2009 r. służbę zastępczą odbywało 145 poborowych w 67 podmiotach.

Rodzaje działalności podmiotów zatrudniających poborowych w roku 2009

L.p.	Rodzaj działalności	Liczba podmiotów
1.	Administracja publiczna	13
2.	Ochrona przeciwpożarowa	19
3.	Ochrona środowiska	4
4.	Ochrona zdrowia	11
5.	Opieka nad osobami niepełnosprawnymi albo bezdomnymi	5
6.	Pomoc społeczna	15
	Razem	67

Źródło: Opracowanie własne

W związku z zmianą ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej osoby, które zostały przeznaczone do służby zastępczej, ale nie skierowane do jej odbycia, w tym osoby, którym odroczone, zawieszono odbywanie lub nie stawiły się do odbycia służby zastępczej (tj. 82 poborowych), wojskowi komendanci uzupełnień w dniu 11 lutego 2009 r. z urzędu przenieśli do rezerwy. Ponadto, z dniem 30 grudnia 2009 r. zwolniono wszystkie osoby odbywające służbę zastępczą z jej odbywania (tj. 38 poborowych).

Ilość poborowych odbywających służbę zastępczą w roku 2009, na dzień:

31.I	28.II	31.III	30.IV	31.V	30.VI	31.VII	31.VIII	30.IX	31.X	30.XI	30.XII
145	128	109	91	91	89	85	79	65	53	47	38

Źródło: Opracowanie własne

Planowane z dniem 1 stycznia 2010 r. zawieszenie obowiązku odbywania zasadniczej służby wojskowej i tym, samym odbywania służby zastępczej, nie oznacza zniesienia możliwości złożenia przez osoby podlegające kwalifikacji wojskowej, wniosków o przeznaczenie do służby zastępczej. Rozpatrzenie złożonych wniosków przez Komisję ds. służby zastępczej i przeznaczenie poborowych do odbywania służby zastępczej, stanowić będzie dla terenowych organów administracji wojskowej informacje o możliwości „zagospodarowania” tych osób w okresie mobilizacji i wojny w ramach powszechnego obowiązku obrony RP.

1.5 Agencje Zatrudnienia

Zadania z zakresu prowadzenia rejestru agencji zatrudnienia, (KRAZ – Krajowy Rejestr Agencji Zatrudnienia), realizuje w imieniu Samorządu Województwa Małopolskiego – Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie.

Aby agencja zatrudnienia działała legalnie, musi posiadać certyfikat o dokonaniu wpisu do rejestru agencji zatrudnienia.

Wyróżniamy cztery rodzaje agencji zatrudnienia:

1. **pośrednictwa pracy** – udzielają pomocy osobom w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia oraz pracodawcom w pozyskaniu pracowników o poszukiwanych kwalifikacjach zawodowych; pozyskują i upowszechniają oferty pracy; udzielają pracodawcom informacji o kandydatach do pracy, w związku ze zgłoszoną ofertą; informują o aktualnej sytuacji i przewidywanych zmianach na lokalnym rynku pracy; inicjują i organizują kontakty osób poszukujących odpowiedniego zatrudnienia z pracodawcami; kierują osoby do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych;
2. **doradztwa personalnego** – prowadzą analizę zatrudnienia u pracodawców, określają kwalifikacje pracowników i ich predyspozycje oraz inne cech niezbędnych do wykonywania określonej pracy; wskazują źródła i metody pozyskiwania kandydatów na określone stanowiska pracy; weryfikują kandydatów pod względem oczekiwanych kwalifikacji i predyspozycji;
3. **poradnictwa zawodowego** - udzielają pomocy w wyborze odpowiedniego zawodu i miejsca zatrudnienia; udzielają informacji niezbędnych do podejmowania decyzji

zawodowych w szczególności o zawodach, rynku pracy oraz możliwościach szkolenia i kształcenia; inicjują, organizują i prowadzą grupowe porady zawodowe, zajęcia aktywizacyjne w zakresie pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy; udzielają pracodawcom pomocy w doborze kandydatów do pracy;

4. **pracy tymczasowej** – zatrudniają pracowników tymczasowych i kierują tych pracowników do wykonywania pracy tymczasowej na rzecz i pod kierownictwem pracodawcy użytkownika.

Na dzień 31.12.2009 r. zarejestrowanych było 224 agencji zatrudnienia.

Lp.	Informacje	2006		2007		2008		2009	
		liczba osób	w tym kobiet:	liczba osób	w tym kobiet:	liczba osób	w tym kobiet:	liczba osób	w tym kobiet:
1.	liczba osób zarejestrowanych przez agencje	38 283	17 431	84 627	37 624	100 716	40 390	130 516	61 405
2.	liczba miejsc pracy w pozyskanych ofertach pracy	22 445		20 540		14 695		brak danych	
3.	liczba osób, która podjęła pracę za pośrednictwem agencji w Polsce	2 989	1 688	21 613	7 475	12 604	7 199	32 916	18 518
4.	liczba osób, która podjęła pracę za pośrednictwem agencji za granicą, w następujących krajach:	7 160	1 962	7 475	1619	4 508	1 562	1 158	458
	Austria	153	14	211	21	15	9	9	3
	Belgia	22	0	296	0	167	3	31	0
	Bułgaria	8	7	8	7	0	0	0	0
	Cypr	5	0	12	4	12	4	0	0
	Czechy	3	0	701	89	409	114	1	1
	Chiny							4	3
	Dania	75	1	52	6	27	24	0	0
	Estonia	2	0	5	0	0	0	0	0
	Finlandia	83	2	393	30	91	8	16	0
	Francja	82	51	470	89	125	55	197	57
	Grecja	56	34	1	0	15	9	34	30
	Hiszpania	169	9	515	8	341	4	14	8
	Irak							1	0
	Indie							2	0
	Holandia	2	0	110	0	77	1	0	0
	Irlandia	339	35	395	41	101	8	16	13
	Islandia	470	0	96	0	97	0	0	0
	Katar							21	0
	Królestwo Arabii Saudyjskiej	0	0	10	0	0	0	0	0
	Litwa	0	0	37	0	0	0	0	0
	Niderlandy							29	1
	Niemcy	142	71	109	31	861	591	49	40
	Norwegia	5	0	29	0	7	0	38	7
	Republika Irlandii	392	14	194	13	71	2	0	0

	Rosja					2	0	1	0
	Słowenia	31	2	32	17	17	0	4	0
	Szwecja	3	0	89	0	154	0	51	6
	Tunezja	1	0	1	0	0	0	0	0
	Ukraina					1	0	0	0
	USA	5	0	0	0	0	0	1	1
	Węgry	0	0	4	0	0	0	4	2
	Wielka Brytania	4 328	1 333	3 239	1 051	1 605	558	242	84
	Włochy	784	379	469	212	339	180	390	202
	Wyspy Owcze					26	0	3	0
5.	Liczba osób skierowanych do wykonywania pracy tymczasowej	22 905	12 498	37 374	21 085	41 895	24 250	26 619	14 751
6.	Liczba pracodawców, którzy skorzystali z usług doradztwa personalnego	3 628		3 237		2 998		2 960	0
7.	Liczba osób, którzy korzystali z usług poradnictwa zawodowego w zakresie pomocy w wyborze odpowiedniego zawodu	8 041	5 199	19 657	10 151	25 799	13 024	10 852	6 305
8.	Liczba osób, którzy skorzystali z informacji zawodowej	11 274	4 986	107 875	43 511	34 695	15 009	13 286	7 788
9.	Liczba pracodawców korzystających z pomocy przy doborze odpowiednich kandydatów	86		208		243		270	0

III. PROGRAMY AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ

1 PROGRAMY NA RZECZ PROMOCJI ZATRUDNIENIA, ŁAGODZENIA SKUTKÓW BEZROBOCIA I AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ REALIZOWANE PRZEZ POWIATOWE URZĘDY PRACY

1.1 Realizacja programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w 2009 r.

Sytuacja na rynku pracy z jednej strony wyzwała konkurencyjność i sprzyja tworzeniu nowych miejsc zatrudnienia, z drugiej - ogranicza szanse i możliwości części osób bezrobotnych, nieprzystosowanych – z różnych przyczyn – do sprawnego funkcjonowania na rynku . Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy daje możliwość udzielania wsparcia tym kategoriom osób bezrobotnych poprzez możliwość finansowania różnych programów łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej, pozwalających na uzyskanie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji, zdobycie doświadczenia zawodowego, a także dających możliwość współfinansowania zatrudnienia, czy ułatwiających tworzenie lub doposażenie miejsc pracy.

W 2009 r. w Małopolsce w subsydiowanych programach rynku pracy wzięło udział 41 009 osób, co oznacza wzrost o 4,4% w stosunku do roku poprzedniego (39 278 osób). Ponad 1/3 ogółu zaktywizowanych w roku 2009 (13 903 osoby), to beneficjenci projektów realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (PO KL).

Udział osób bezrobotnych w poszczególnych programach aktywizacji zawodowej i łagodzenia skutków bezrobocia realizowanych w roku 2009 kształtował następująco:

– staże	-	16 067 osób
– szkolenia	-	10 976 osób
– środki na podjęcie działalności gospodarczej	-	4 925 osób
– środki dla pracodawców na doposażenie i wyposażenie miejsc pracy	-	1 989 osób
– prace interwencyjne	-	2 312 osób
– roboty publiczne	-	2 035 osób
– prace społecznie użyteczne	-	1 847 osób
– przygotowanie zawodowe w miejscu pracy	-	419 osób
– organizacja stanowisk PFRON	-	281 osób
– refundacja ZUS	-	137 osób
– inne	-	21

W porównaniu do roku 2008, największy wzrost zauważalny jest w liczbie uczestników staży – o ponad 39% (o 4515 osób), przy jednoczesnym znaczącym spadku uczestników przygotowania zawodowego (9,1% liczby uczestników roku 2008), co jest wynikiem zmian w ustawie o promocji zatrudnienia i przeciwdziałaniu bezrobociu. Od momentu wejścia zmian w

ustawie (1.02.2009 r.) powiatowe urzędy pracy nie mogły już kierować bezrobotnych do udziału w przygotowaniu zawodowym w miejscu pracy, ponieważ ten instrument został wycofany ze stosowania. Nowelizacja ustawy poszerzyła z kolei grupę bezrobotnych, którzy mogą korzystać z możliwości odbycia stażu. Dotychczas były to wyłącznie osoby w wieku do 25 r.ż. Po zmianach są to wszystkie kategorie osób pozostających w szczególnej sytuacji na rynku pracy, a więc: osoby w wieku do 25 r.ż., osoby po 50 r. ż., bezrobotni długotrwale, bezrobotni po zakończeniu kontraktu socjalnego, kobiety które nie podjęły pracy po urodzeniu dziecka, bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych, bezrobotni bez doświadczenia zawodowego, bezrobotni bez wykształcenia średniego, bezrobotni samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do lat 18, bezrobotni, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia, bezrobotni niepełnosprawni. Wzrósł udział osób aktywizowanych poprzez roboty publiczne – o 27% (o 440 osób), otrzymujących środki na podjęcie działalności gospodarczej – o 21% (o 856 osób). Podobnie jak w latach ubiegłych systematycznie zwiększał się poziom aktywizacji osób bezrobotnych i poszukujących pracy poprzez uczestnictwo w szkoleniach – w porównaniu do 2008 r. o 5,4% czyli o 561 osób. Odnotowano także po raz kolejny wzrost udziału osób, które podjęły zatrudnienie na stanowiskach zorganizowanych przez pracodawców (refundacja kosztów doposażenia lub wyposażenia stanowisk pracy) – o 9% (o 171 osób). Uczestnictwo osób zaangażowanych w wykonywanie prac społecznie użytecznych kształtowało się na poziomie porównywalnym do roku poprzedniego (1847 osób, a roku 2008 – 1896).

W 2009 r. spośród wszystkich uczestników subsydiowanych programów rynku pracy, 39% odbywało staż (wzrost o 10% w stosunku do roku ubiegłego), 27% uczestniczyło w szkoleniach (na poziomie roku 2008), a 12% zdecydowało się na podjęcie działalności gospodarczej (w roku poprzednim – 10%). Udział w tych trzech programach stanowił 78% ogólnej liczby uczestników wszystkich subsydiowanych programów rynku pracy w Małopolsce.

Analiza realizacji programów aktywizacji zawodowej i łagodzenia bezrobocia od roku 2004 wskazuje na utrzymującą się tendencję angażowania środków finansowych w takie programy, których efekty przynoszą możliwie trwałe rezultaty, dające z jednej strony osobom bezrobotnym niezbędne możliwości rozwoju (nowe/uzupełnione kwalifikacje, doświadczenie zawodowe u pracodawcy i poznanie wymogów środowiska pracy oraz adaptacja w nim), a z drugiej strony - przyczyniające się do sukcesywnego tworzenia nowych miejsc pracy. Są to więc obok staży, szkoleń, przygotowania zawodowego (do czasu zmian ustawowych), także coraz bardziej powszechnie wykorzystywane w Małopolsce – środki na podjęcie działalności gospodarczej dla osób bezrobotnych czy refundacje pracodawcom kosztów doposażenia/ wyposażenia stanowisk pracy. Porównując liczbę osób objętych tymi programami w roku

2009 do roku 2004, należy podkreślić wielokrotny wzrost aktywności zawodowej z jednocześnie utrzymującą się stałą tendencją wzrostową na przestrzeni lat. Przykładowo:

Obok wyraźnych tendencji wzrostowych, obserwuje się także sukcesywnie zmniejszający się udział osób bezrobotnych kierowanych do prac interwencyjnych. Jest to program dający możliwości aktywizacji osób bezrobotnych, zwłaszcza znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, ale jednocześnie cechuje go okresowa możliwość aktywizacji zawodowej, w mniejszym stopniu przyczyniająca się do uzyskania trwałych kompetencji zawodowych znaczących dla dalszego funkcjonowania na rynku pracy. O ile w roku 2004 programem prac interwencyjnych objęto 4 923 osoby, to przy systematycznie zmniejszającym się udziale osób w kolejnych latach, w roku 2009 odnotowano uczestnictwo 2312 osób.

Należy podkreślić, że możliwość dysponowania przez powiatowe urzędy pracy środkami Funduszu Pracy oraz Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki sprzyja odpowiedniemu różnicowaniu i ukierunkowaniu programów z uwzględnieniem sytuacji i potrzeb ich adresatów, możliwości i potrzeb rynku pracy i efektywności zatrudnieniowej.

Subsydiowane programy rynku pracy – uczestnicy w latach 2004 – 2009

Subsydiowane programy rynku pracy	2004 r.	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2009 /2008
SZKOLENIA							
Szkolenia dla bezrobotnych i poszukujących pracy	7 796	9 532	8 641	10166	10 415	10 976	105,4%
Pożyczki szkoleniowe	9	3	1	0	0	0	0
PROGRAMY AKTYWIZACJI ABSOLWENTÓW							
Umowy absolwenckie	803	0	0	0	0	0	0
Stáže absolwenckie*	3 257	0	0	0	0	0	0
Roboty publiczne dla absolwentów	52	0	0	0	0	0	0
POZOSTAŁE AKTYWNE FORMY PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU							
Prace interwencyjne	4 923	4 301	3 817	3 463	2 867	2 312	80,7 %
Roboty publiczne	3 894	3 116	1 886	1 722	1 595	2 035	127,6%
Stáže	4 937	10 087	9 971	11 303	11 552	16 067	139,1%
Przygotowanie zawodowe w miejscu pracy/przygotowanie zawodowe dorosłych	768	4 019	3 308	3 509	4 626	419	9,1%
Pożyczki dla bezrobotnych	120	0	0	0	0	0	0
Środki dla bezrobotnych na podjęcie działalności gospodarczej	89	1870	2 439	3 173	4 069	4 925	121,0%
Pożyczki dla pracodawców (liczba utworzonych miejsc pracy)	75	17	7	0	0	0	0
Refundacje dla pracodawców na utworzenie lub doposażenie miejsc pracy	108	794	1 046	1 708	1 818	1 989	109,4%
Refundacje ZUS	185	250	270	197	97	137	141,2 %

Programy specjalne	120	7	0	0	0	0	0
Prace społecznie użyteczne	x	x	2 229	2 167	1 896	1 847	97,4 %
Stanowiska PFRON	543	402	310	318	325	281	86,5 %
Inne	25	1	5	0	18	21	116,7 %
RAZEM LICZBA OSÓB OBJĘTYCH AKTYWNYMI PROGRAMAMI RYNKU	27 704	34 399	33 920	37 726	39 278	41 009	104,4%

*obecnie formy te nie są stosowane, ponieważ nie zostały uwzględnione w Ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy

Źródło: Opracowanie własne

Bezrobotni skierowani do udziału w subsydiowanych programach rynku pracy w 2009 roku stanowili 13,7% ogółu obsługiwanych w tym czasie osób bezrobotnych.

1.1.1 Szkolenia

Szkolenia są tym programem wsparcia na rynku pracy, który zawsze będzie odgrywał istotną rolę w związku z koniecznością rozwoju, aktualizowania czy uzyskiwania nowych kompetencji zawodowych, mających wpływ na sprawne funkcjonowanie na rynku pracy i atrakcyjność pracownika. W 2009 r. udział w tej formie wzięło 10 976 osób, co stanowiło kolejny wzrost liczby uczestników w stosunku do lat poprzednich. Zwiększył się udział mężczyzn w korzystaniu z tego programu aktywizacji kształtując się na poziomie 56% (w poprzednim roku zauważalna była nieznaczna przewaga mężczyzn – 51,8%). Wśród osób korzystających ze szkoleń 31,7% (3 478 osób) stanowili długotrwale bezrobotni, 21% - osoby do 25 roku życia (3078 osób), a 14,6% (1598 osób) – bezrobotni powyżej 50 roku życia. Duża część uczestników szkoleń to osoby, które brały udział w projektach współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego. W ramach projektów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (PO KL) objęto szkoleniami 5 928 osób, co stanowi 54% ogółu korzystających z tej formy wsparcia w 2009 r.

W grupie osób bezrobotnych przeważali uczestnicy z wykształceniem średnim policealnym, średnim zawodowym i LO – 48,4%, a następnie osoby z wykształceniem zawodowym, podstawowym i niepełnym podstawowym – 38,6%. Szkolenia w roku 2009 podjęło także 430 osób niepełnosprawnych.

Największą liczbę osób objętych szkoleniami odnotowano w GUP Kraków – 1551 osób, co stanowi 76% uczestników szkoleń roku ubiegłego, a także w UPP Kraków – 936 osób tj. 89 % liczby uczestników w 2008 r. Ponadto, należy podkreślić relatywnie dużą liczbę przeszkolonych osób z PUP w Chrzanowie, przy jednoczesnym wzroście uczestników w stosunku do roku poprzedniego (915 uczestników i wzrost o 18% czyli o 141 osób) oraz podobnie, w PUP w Oświęcimiu (850 uczestników, wzrost o 30% czyli o 195 osób).

Liczba osób uczestniczących w szkoleniach zawodowych w podziale na powiaty

Powiatowe Urzędy Pracy	2009	2008	2007	2006	2005	2004
PUP Bochnia	296	350	331	244	282	350
PUP Brzesko	267	171	182	163	187	131
PUP Chrzanów	915	774	816	943	1 008	650
PUP Dąbrowa Tarnowska	318	331	299	289	150	158
PUP Gorlice	320	297	334	202	360	308
GUP Kraków	1551	2047	1 374	1 212	1 211	935
UPP Kraków	936	1048	822	718	876	731
PUP Limanowa	673	456	651	460	539	474
PUP Miechów	351	170	294	123	86	103
PUP Myślenice	334	253	241	225	154	184
SUP w Nowym Sączu	542	653	614	405	1 130	810
PUP dla Powiatu Nowosądeckiego	778	856	743	467	x	x
PUP Nowy targ	331	325	246	266	260	184
PUP Olkusz	415	356	403	366	460	489
PUP Oświęcim	850	655	800	805	697	470
PUP Proszowice	228	124	153	157	221	161
PUP Sucha Beskidzka	227	194	216	154	255	168
PUP Tarnów	626	577	668	736	743	632
PUP Wadowice	496	368	573	406	520	504
PUP Wieliczka	276	291	257	236	245	211
PUP Zakopane	246	119	149	64	167	143
Małopolska	10 976	10 415	10 166	8 641	9 551	7 796

Źródło: opracowanie własne

Główne obszary szkoleń, odznaczające się największą liczebnością uczestników w roku 2009, uwzględniały:

- Usługi transportowe – 1652 osoby
- Zarządzanie i administrowanie – 1459 osób
- Sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami – 1 111 osób
- Informatyka i wykorzystanie komputerów – 799 osób
- Budownictwo – 632 osoby
- Rachunkowość, bankowość, ubezpieczenia, analiza inwestycyjna – 617 osób
- Usługi fryzjerskie, kosmetyczne – 359 osób
- Prace sekretarskie i biurowe – 339 osób.

W ciągu roku 2009 powiatowe urzędy pracy zorganizowały 2 502 szkolenia, z czego trwających do 1 miesiąca – 1 258, od 1 – 3 miesięcy 1200.

Powiatowe urzędy pracy oferują także swoim klientom – w ramach działalności klubów pracy – szkolenia mające na celu uzyskanie umiejętności poszukiwania pracy, kontaktu z

pracodawcą oraz planowania kariery zawodowej. Liczba osób korzystających z tej, coraz bardziej docenianej, formy wsparcia z roku na rok wzrasta. W 2009 r. umiejętności z zakresu aktywnego poszukiwania pracy uzyskały w klubach pracy 1 402 osoby, o 15% więcej niż w roku poprzednim.

1.1.2 Staże

Staże są programem, w którym począwszy od roku 2004 widoczny jest znaczący wzrost liczby uczestników. Budzą zainteresowanie osób bezrobotnych i pracodawców między innymi poprzez możliwość uzyskania praktycznych umiejętności wykonywania określonych zadań zawodowych u pracodawcy, bez nawiązywania stosunku pracy. Brak doświadczenia zawodowego stanowi często przeszkodę w podjęciu zatrudnienia, a problem ten jest łagodzony poprzez udział w tym subsydiowanym programie rynku pracy.

W 2009 r. uczestnictwo w stażu rozpoczęło 16 067 osób, znacząco więcej - o ponad 39% - niż rok wcześniej. W każdym powiatowym urzędzie pracy województwa nastąpił wzrost liczby osób objętych stażami.

Z ogółu staży 39,2% (staże dla 6 301 osób) finansowanych było w ramach PO KL.

Liczba osób uczestniczących w stażach w podziale na powiaty

Wyszczególnienie	2009	2008	2007	2006	2005	2004		
						staże ogółem	staże	Staż absolwe nckie
PUP Bochnia	628	444	322	266	414	267	203	64
PUP Brzesko	660	463	423	399	415	381	78	303
PUP Chrzanów	819	559	636	466	429	350	0	350
PUP Dąbrowa Tarnowska	614	479	421	321	375	372	333	39
PUP Gorlice	685	449	496	352	385	350	223	127
GUP Kraków	1172	977	1240	1 192	1 054	744	546	198
UPP Kraków	1452	1397	1021	1 136	1 199	715	513	202
PUP Limanowa	818	457	562	377	412	459	459	0
PUP Miechów	591	344	266	150	198	113	85	28
PUP Myślenice	646	332	413	385	498	387	125	262
SUP w Nowym Sączu	661	435	269	521	660	462	462	0
PUP dla Powiatu Nowosądeckiego	1376	937	812	465				
PUP Nowy Targ	552	401	445	359	331	210	210	0
PUP Olkusz	934	719	588	587	622	399	209	190
PUP Oświęcim	941	624	770	606	537	795	605	190
PUP Proszowice	345	189	139	128	136	131	96	35
PUP Sucha Beskidzka	337	205	198	163	213	237	117	120
PUP Tarnów	1711	1376	1310	1 142	1 099	830	503	327
PUP Wadowice	613	366	610	504	667	585	0	585
PUP Wieliczka	346	269	250	348	349	267	75	192

PUP Zakopane	166	130	112	104	94	140	95	45
Małopolska	16 067	11 552	11 303	9 971	10 087	8 194	4 937	3 257

Źródło: Opracowanie własne

Podobnie jak w roku ubiegłym, największą liczbę osób objętych tą formą wsparcia odnotowano w UPP Kraków, PUP Tarnów, PUP dla Powiatu Nowosądeckiego oraz w Grodzkim Urzędzie Pracy.

Utrzymuje się tendencja większego udziału kobiet w tej formie. W 2009 r. stanowiły one 77,1%. Powiększył się udział osób długotrwale bezrobotnych – osoby z tej grupy stanowiły w roku 2009 - 21,5% (w roku ubiegłym – 11,8%). Zdecydowanie jednak dominują (58%) osoby zarejestrowane w powiatowym urzędzie pracy nie dłużej niż 6 miesięcy, podejmujące tę formę aktywizacji zawodowej. Odnotowano udział 435 osób niepełnosprawnych.

Ponad połowę (57%) uczestników staży w roku 2009 stanowiły osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym oraz LO, a co czwarty uczestnik posiadał wykształcenie wyższe.

Staże realizowano przede wszystkim w następujących obszarach zawodowych:

- Sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami – 2096 osób
- Prace sekretarskie, biurowe – 5935 osób
- Usługi gastronomiczne – 532 osoby
- Usługi fryzjerskie, kosmetyczne – 416 osób
- Opieka zdrowotna – 410 osób
- Opieka społeczna – 373 osoby
- Budownictwo – 296 osób
- Inne usługi – 922 osoby.

1.1.3 Przygotowanie zawodowe w miejscu pracy

W 2009 r. w związku ze zmianami w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, nastąpiło znaczne zmniejszenie udziału osób bezrobotnych w tym programie wsparcia. Wobec powyższego nie można odnosić zarejestrowanej liczby uczestników porównawczo do lat poprzednich.

Liczba osób uczestniczących w przygotowaniu zawodowym w miejscu pracy w podziale na powiaty – w latach 2004 - 2009

Wyszczególnienie	2009	2008	2007	2006	2005	2004
PUP Bochnia	23	146	83	126	201	27
PUP Brzesko	7	68	35	37	36	4
PUP Chrzanów	18	236	278	307	268	9
PUP Dąbrowa Tarnowska	68	332	187	171	222	10
PUP Gorlice	0	226	218	174	166	73
GUP Kraków	48	239	187	151	128	49

UPP Kraków	28	680	286	300	387	154
PUP Limanowa	24	236	162	84	47	11
PUP Miechów	11	89	115	78	100	46
PUP Myślenice	15	187	112	122	154	2
SUP w Nowym Sączu	11	191	167	202	384	126
PUP dla Powiatu Nowosądeckiego	24	457	260	117		
PUP Nowy Targ	8	66	50	38	150	41
PUP Olkusz	4	373	285	263	249	15
PUP Oświęcim	12	336	398	445	601	0
PUP Proszowice	9	45	35	43	33	2
PUP Sucha Beskidzka	0	119	88	99	229	50
PUP Tarnów	105	410	308	343	502	131
PUP Wadowice	0	110	190	155	78	0
PUP Wieliczka	2	51	45	27	49	13
PUP Zakopane	2	29	20	26	35	5
Małopolska	419	4 626	3 509	3 308	4 019	768

Źródło: Opracowanie własne

1.1.4 Prace interwencyjne

Od 2004 r. obserwuje się spadkową tendencję liczby uczestników prac interwencyjnych. W 2009 roku zatrudnienie w formie prac interwencyjnych podjęło w Małopolsce 2 312 osób, co stanowi 80,6% liczby uczestników roku poprzedniego. Jednocześnie wielkość ta jest niemal o połowę mniejsza (47%) niż w 2004 r.

Spadek uczestnictwa w pracach interwencyjnych odnotowano w większości powiatowych urzędów pracy, za wyjątkiem powiatów o rolniczym charakterze jak: proszowicki, miechowski, czy też relatywnie wysoką stopą bezrobocia; powiaty: dąbrowski, sądecki, limanowski i gorlicki.

Liczba osób skierowanych do prac interwencyjnych w podziale na powiaty w latach 2004 – 2009

Wyszczególnienie	2009	2008	2007	2006	2005	2004
PUP Bochnia	31	130	185	202	195	219
PUP Brzesko	102	176	147	164	199	271
PUP Chrzanów	48	49	66	69	134	190
PUP Dąbrowa Tarnowska	146	141	211	267	207	292
PUP Gorlice	109	108	151	147	137	280
GUP Kraków	33	53	92	171	175	158
UPP Kraków	99	153	211	191	213	275
PUP Limanowa	247	251	346	406	430	325
PUP Miechów	177	153	175	220	174	117
PUP Myślenice	116	133	158	203	400	234
SUP w Nowym Sączu	123	147	186	274	395	333
PUP dla Powiatu Nowosądeckiego	229	189	233	108		
PUP Nowy Targ	58	90	117	104	129	137

PUP Olkusz	97	105	65	77	133	224
PUP Oświęcim	105	149	145	199	194	369
PUP Proszowice	107	102	97	101	106	91
PUP Sucha Beskidzka	51	103	114	130	126	214
PUP Tarnów	249	351	377	370	450	580
PUP Wadowice	142	220	287	279	331	366
PUP Wieliczka	26	31	58	98	140	203
PUP Zakopane	17	33	42	37	33	45
Małopolska	2 312	2 867	3 463	3 817	4 301	4 923

Źródło: Opracowanie Własne

Utrzymuje się przewaga kobiet w tej formie aktywizacji bezrobotnych (60% zatrudnionych). Podobnie jak w roku poprzednim, udział osób młodych do 25 roku życia zaznaczył się na poziomie 39,8%. Porównywalnie przedstawiało się zaangażowanie osób długotrwale bezrobotnych 38,6%. Natomiast uczestnictwo osób powyżej 50 roku życia stanowiło 19,5%. Prace interwencyjne w roku 2009 dały możliwość okresowego zatrudnienia w równym stopniu osobom bezrobotnym z wykształceniem policealnym i średnim oraz z wykształceniem zasadniczym zawodowym i podstawowym – udział każdej z grup kształtował się w granicach 40%.

1.1.5 Prace społecznie użyteczne

Prace społecznie użyteczne są programem przygotowanym do aktywizacji ściśle określonej grupy bezrobotnych – osób bez zasiłku korzystających jednocześnie ze świadczeń pomocy społecznej. Instrument ten został wprowadzony z końcem 2005 r. Osoby zaktywizowane w ramach prac społecznie wykonują swoje obowiązki przez okres nieprzekraczający 10 godzin tygodniowo. Ze względu na specyfikę adresatów tego wsparcia, nie można stwierdzić wzmożonego rozwoju tego programu. Udział uczestników prac społecznie użytecznych kształtował się w roku 2009 na poziomie roku poprzedniego z nieznaczną tendencją spadkową (2009 r. – 1847 osób, 2008 r. – 1896 osób).

Liczba osób skierowanych do prac społecznie użytecznych w latach 2006 – 2009 – w podziale na powiaty

Wyszczególnienie	2009	2008	2007	2006
PUP Bochnia	84	113	97	133
PUP Brzesko	96	94	150	166
PUP Chrzanów	132	134	163	133
PUP Dąbrowa Tarnowska	5	18	15	42
PUP Gorlice	77	74	104	132
GUP Kraków	433	534	471	268
UPP Kraków	104	83	94	110
PUP Limanowa	0	0	26	17
PUP Miechów	0	0	0	0
PUP Myślenice	12	9	39	116

SUP w Nowym Sączu	0	0	0	49
PUP dla Powiatu Nowosądeckiego	53	44	61	4
PUP Nowy Targ	67	73	78	57
PUP Olkusz	122	126	142	70
PUP Oświęcim	249	206	220	269
PUP Proszowice	0	0	0	6
PUP Sucha Beskidzka	43	43	48	27
PUP Tarnów	288	263	271	309
PUP Wadowice	38	29	87	178
PUP Wieliczka	41	51	89	119
PUP Zakopane	3	2	12	24
Małopolska	1847	1 896	2 167	2 229

Źródło: Opracowanie Własne

W pracach społecznie użytecznych uczestniczyły w roku 2009 przede wszystkim osoby długotrwale bezrobotne – 72,3% , kobiety 62,2% oraz osoby powyżej 50 roku życia – 31,5%. Znaczny udział w tej grupie miały też osoby po 50 r.ż. – 30,8%. Utrzymuje się bardzo niski - w porównaniu z innymi formami aktywnymi - odsetek osób młodych do 25 roku życia – 5,5%. Przeważająca liczba uczestników tego programu charakteryzuje się wykształceniem zawodowym lub podstawowym (84%).

1.1.6 Roboty publiczne

W 2009 r. odnotowano wzrost liczby osób skierowanych do robót publicznych, co wstrzymuje tendencję spadkową udziału osób bezrobotnych, obserwowaną w tym programie od kilku lat. Roboty publiczne podjęło 2035 osób, co stanowi wzrost o 27,6% w stosunku do roku 2008 (o 440 osób). Zwiększony udział uczestników robót publicznych zauważalny jest przede wszystkim w powiatach: dąbrowskim, gorlickim, myślenickim, nowosądeckim, tarnowskim, wadowickim.

Liczba osób skierowanych na roboty publiczne w podziale na powiaty

Wyszczególnienie	2009	2008	2007	2006	2005	2004
PUP Bochnia	114	120	92	208	343	387
PUP Brzesko	95	78	114	148	235	157
PUP Chrzanów	1	5	13	20	70	148
PUP Dąbrowa Tarnowska	334	127	115	166	221	163
PUP Gorlice	119	94	143	103	131	121
GUP Kraków	81	112	109	53	119	174
UPP Kraków	146	141	108	95	190	257
PUP Limanowa	73	66	0	0	51	181
PUP Miechów	0	0	0	2	33	51
PUP Myślenice	65	28	89	122	84	211
SUP w Nowym Sączu	41	30	41	143	265	394
PUP dla Powiatu Nowosądeckiego	370	251	165	38		

PUP Nowy Targ	0	0	0	0	43	182
PUP Olkusz	51	31	58	56	66	114
PUP Oświęcim	97	106	198	207	439	469
PUP Proszowice	0	0	0	0	55	91
PUP Sucha Beskidzka	4	6	7	0	38	55
PUP Tarnów	218	195	243	303	349	381
PUP Wadowice	153	124	99	61	93	66
PUP Wieliczka	58	65	119	158	234	200
PUP Zakopane	15	16	9	3	57	92
Małopolska	2 035	1 595	1 722	1 886	3 116	3 894

Źródło: Opracowanie Własne

Udział kobiet w realizacji tego programu w roku 2009 kształtował się na poziomie 32% - 650 kobiet. Większość stanowiły – co jest typowe dla robót publicznych - osoby długotrwale bezrobotne – 55% (1 121 osób). Udział procentowy tej grupy zmniejszył się w porównaniu do roku poprzedniego, w którym wynosił - 68,2%. W ramach programu zatrudniono w roku 2009 - 704 osoby powyżej 50 roku życia (35% ogółu uczestników).

1.1.7 Środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej

W realizacji subsydiowanych programów rynku pracy na przestrzeni kilku lat, zauważalny jest znaczący wzrost osób bezrobotnych uzyskujących środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Od 2006 r. liczba osób, którym udzielono wsparcia finansowego na rozpoczęcie działalności gospodarczej zwiększała się corocznie o około 1/3. Forma ta daje z jednej strony możliwość utworzenia miejsca pracy, przyczyniając się równocześnie do wzrostu podmiotów gospodarczych w Małopolsce. W 2009 r. środki na ten cel otrzymało 4 925 osób, co skutkuje kolejnym wzrostem w porównaniu do roku 2008 o 856 osób. Najwięcej bezrobotnych zostało objętych tą formą wsparcia w PUP w Limanowej (podobnie jak w roku ubiegłym), PUP w Tarnowie, PUP dla Powiatu Nowosądeckiego, SUP w Nowym Sączu, PUP w Olkuszu. Tylko w czterech powiatach odnotowano spadek udziału osób bezrobotnych korzystających z tej formy wsparcia: krakowskim, miechowskim, tatrzańskim i wielickim.

Liczba osób, które otrzymały dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej w podziale na powiaty

Wyszczególnienie	2009	2008	2007	2006	2005	2004
PUP Bochnia	222	162	132	95	93	10
PUP Brzesko	219	178	131	83	36	1
PUP Chrzanów	260	228	186	143	60	0
PUP Dąbrowa Tarnowska	173	133	102	67	64	0
PUP Gorlice	176	117	138	131	82	6
GUP Kraków	296	269	229	170	142	12

UPP Kraków	210	234	216	217	182	1
PUP Limanowa	576	495	321	242	225	20
PUP Miechów	126	131	81	56	60	1
PUP Myślenice	256	177	115	97	63	4
SUP w Nowym Sączu	316	238	204	308	264	19
PUP dla Powiatu Nowosądeckiego	347	314	257	84		
PUP Nowy Targ	197	140	107	73	35	0
PUP Olkusz	342	249	173	107	83	0
PUP Oświęcim	158	151	148	123	108	3
PUP Proszowice	60	41	47	34	17	0
PUP Sucha Beskidzka	85	74	71	46	43	0
PUP Tarnów	529	383	265	187	160	0
PUP Wadowice	188	124	94	89	77	10
PUP Wieliczka	84	107	70	49	55	0
PUP Zakopane	105	124	86	30	21	2
Małopolska	4 925	4 069	3 173	2 431	1 870	89

Źródło: Opracowanie Własne

25% osób bezrobotnych, które w 2009 r. otrzymały środki na podjęcie działalności gospodarczej uzyskało tę możliwość w ramach uczestnictwa w projektach PO KL.

Podjmujący działalność gospodarczą to między innymi długotrwale bezrobotni (22%), ludzie młodzi do 25 r.ż. (22%), osoby powyżej 50 r.ż. (6%), kobiety (33%), osoby z wykształceniem policealnym i średnim (45%).

1.1.8 Refundacje dla pracodawców na utworzenie lub doposażenie miejsc pracy

Refundacje dla pracodawców na utworzenie lub doposażenie miejsc pracy stanowią kolejny program rozwijający się znacząco od roku 2006. Od tego okresu do roku 2009, nastąpił ponad 2,5-krotny wzrost zatrudnienia poprzez stosowanie refundacji. W 2009 r. powiatowe urzędy pracy w Małopolsce zorganizowały 1989 miejsc pracy przyznając refundacje na ich wyposażenie lub doposażenie. Wielkość ta stanowi o wzroście tej formy o 9,4% w stosunku do roku 2008 (o 171 osób). Najwięcej refundacji udzielono – podobnie jak w roku poprzednim - w PUP w Tarnowie, w PUP w Limanowej oraz w PUP w Olkuszu.

Liczba refundacji dla pracodawców na wyposażenie lub doposażenie miejsca pracy

Wyszczególnienie	2009	2008	2007	2006	2005	2004
PUP Bochnia	85	83	81	77	79	25
PUP Brzesko	139	102	75	75	24	0
PUP Chrzanów	67	64	58	42	28	1
PUP Dąbrowa Tarnowska	63	69	75	70	37	0
PUP Gorlice	159	156	151	89	109	41
GUP Kraków	24	30	0	0	0	0
UPP Kraków	91	148	107	51	29	0
PUP Limanowa	246	218	292	218	225	2

PUP Miechów	134	68	46	23	2	0
PUP Myślenice	44	32	37	41	12	3
SUP w Nowym Sączu	163	167	136	106	110	29
PUP dla Powiatu Nowosądeckiego	108	106	144	74		
PUP Nowy Targ	23	40	29	9	0	0
PUP Olkusz	191	165	138	34	26	1
PUP Oświęcim	42	27	43	9	8	0
PUP Proszowice	18	12	14	9	8	6
PUP Sucha Beskidzka	0	0	0	0	0	0
PUP Tarnów	341	281	227	99	76	0
PUP Wadowice	22	16	29	11	9	0
PUP Wieliczka	22	16	23	9	12	0
PUP Zakopane	7	18	3	0	0	0
Małopolska	1 989	1 818	1 708	1 046	794	108

Źródło: Opracowanie Własne

Ponad połowę refundacji przyznano w 2009 roku w ramach realizacji POKL – 55,7% czyli 1 107 refundacji.

Z programu skorzystało w 2009 roku 42% kobiet, 36% to osoby młode do 25 roku życia, a co piąta osoba była długotrwale bezrobotną. Udział osób powyżej 50 roku życia zaznaczył się, podobnie jak rok wcześniej, na niewielkim poziomie 6%. Uczestnicy posiadający wykształcenie średnie policealne i średnie stanowili 47% ogółu zaangażowanych w realizację programu.

1.2 Podział i wydatkowanie środków Funduszu Pracy przeznaczonych na aktywizację zawodową bezrobotnych w 2009 r.

Podział środków Funduszu Pracy przeznaczonych na aktywizację zawodową bezrobotnych w 2009 r. dokonany został w oparciu o Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie algorytmu ustalania kwot środków Funduszu Pracy (FP) na finansowanie zadań w województwie z 22 stycznia 2008 r. Zgodnie z nim pula środków przydzielanych przez Ministra ds. pracy na województwo dzieliła się na 2 równomierne części. Zarówno środki przeznaczone bezpośrednio dla samorządów powiatowych, jak i środki w dyspozycji Samorządu Województwa stanowiły dokładnie po 50%.

Limit środków Funduszu Pracy przydzielony Małopolsce na początku 2009 r., wynosił **186 059,8 tys. zł.** Z tego zgodnie z Uchwałą 74/09 z 27 stycznia 2009 r. Zarządu Województwa Małopolskiego :

- 50% - **93 029,9 tys. zł.** zostało podzielone bezpośrednio na samorządy powiatowe algorytmem powiatowym w oparciu o kryteria przyjęte przez Sejmik Województwa,
- 50% - **93 029,9 tys. zł.** stanowiły środki będące w dyspozycji samorządu województwa. Podzielone one zostały w następujący sposób:

- **74 418,6 tys. zł.** - to środki na realizację projektów systemowych w ramach Poddziałania 6.1.3 PO KL
- **3 000, tys. zł.** - to środki na realizację działań mających na celu aktywizację zawodową osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy,
- **13 419,6 tys. zł.** - to pula środków przeznaczona na działania ukierunkowane na przeciwdziałanie negatywnym skutkom restrukturyzacji i modernizacji przedsiębiorstw,
- **2 191,7 tys. zł** - to rezerwa powstała w tej puli środków rozdysponowana na samorzady powiatowe z zastosowaniem algorytmu powiatowego.

Minister dzieląc środki FP przeznaczonych na aktywizację zawodową bezrobotnych na województwa pozostawia 10% rezerwę, o środki z której powiatowe urzędy pracy mają możliwość starania się w trakcie roku.

W 2009 r. w ramach środków z rezerwy Ministra wyodrębnionych zostało 5 pul środków o ściśle ukierunkowanym przeznaczeniu.

W ciągu 2008 r. powiatowe urzędy pracy z terenu Małopolski wniosowały o środki w ramach wszystkich wyodrębnionych obszarów problemowych i pozyskały z puli rezerwy Ministra:

- **1 098,7 tys. zł** – na programy i działania na rzecz osób bezrobotnych, zwolnionych z pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników, związanych z trudnościami gospodarczymi lub niewypłacalnością pracodawcy w warunkach kryzysu finansowego,
- **10 374, 4 tys. zł** - na programy zwiększające aktywność zawodową w wieku do 30 lat,
- **4 177,5 tys. zł** – na programy zwiększające aktywność zawodową w wieku 45/50 plus,
- **25 016,6 tys. zł** – na programy związane z rozwojem małej i średniej przedsiębiorczości,
- **3 922,6 tys. zł** – na programy związane z aktywizacją bezrobotnych na terenach, na których miały miejsce klęski żywiołowe oraz inne zdarzenia nieprzewidywalne.

Dodatkowo pod koniec roku Minister przekazał z puli rezerwy do dyspozycji Samorządu Województwa kwotę **17 003,3 tys. zł.** Środki te zostały przeznaczone przez powiatowe urzędy pracy przede wszystkim na działania związane z rozwojem przedsiębiorczości.

Ostatecznie łączna wartość środków pozyskanych z puli 10%-owej rezerwy Ministra wyniosła **61 593,1 tys. zł**, czyli prawie dwukrotnie więcej niż rok wcześniej.

Od kilku już lat obserwuje się zwiększanie poziomu środków pozyskiwanych z 10%-owej rezerwy Ministra. Wskazuje to na aktywność urzędów pracy w zdobywaniu środków na aktywizację zawodową bezrobotnych

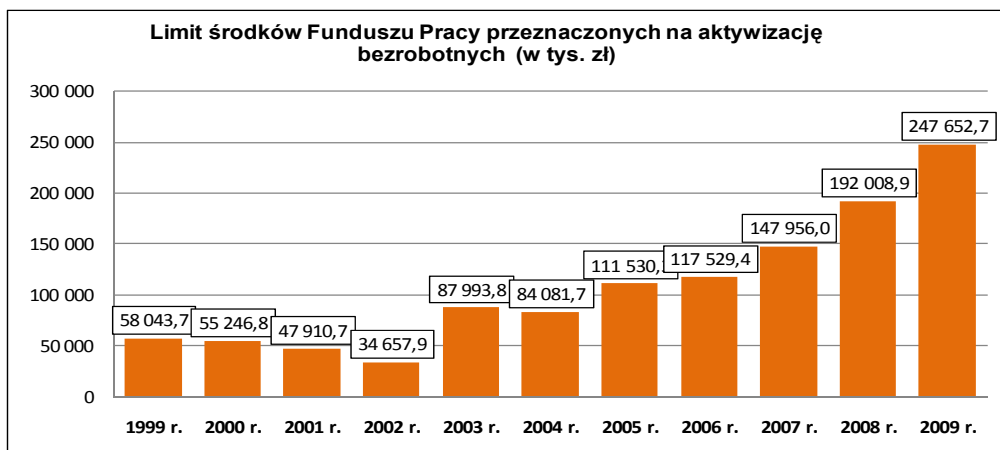
Struktura środków FP przeznaczonych na aktywizację bezrobotnych w 2009 r. w poszczególnych powiatowych urzędach pracy (zgodnie z decyzjami MPiPS przydzielonymi w 2009 r.)

wyszczególnienie	limit ogółem	algorytm powiatowy	śr. w dyspozycji Samorządu Województwa	w tym:				śr. z rezerwy Ministra
				śr. na projekty systemowe 6.1.3 PO KL	śr. na przeciwdział. negatywnym skutkom restrukturyzacji i modernizacji przeds.	śr. na aktywizację osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy	rezerwa	
				4	5	6	7	
	1=2+3+8	2	3=4+5+6+7					8
PUP Bochnia	10 583,1	3 106,1	4 788,5	3 765,8	622,0	327,5	73,2	2 688,5
PUP Brzesko	10 383,7	3 495,6	3 841,6	3 500,0	88,5	170,7	82,4	3 046,5
PUP Chrzanów	11 761,0	4 379,5	5 328,2	4 200,0	990,0	35,0	103,2	2 053,3
PUP Dąbrowa Tarn.	10 464,8	4 173,2	2 669,6	2 300,0	0,0	271,3	98,3	3 622,0
PUP Gorlice	11 370,6	4 653,4	3 667,2	3 000,0	360,0	197,6	109,6	3 050,0
GUP Kraków	15 373,2	7 718,1	6 055,6	4 800,0	888,0	185,8	181,8	1 599,5
UPP Kraków	18 477,1	7 125,5	7 257,9	6 000,0	1 000,0	90,0	167,9	4 093,7
PUP Limanowa	20 297,5	7 262,9	6 138,6	5 000,0	880,0	87,5	171,1	6 896,0
PUP Miechów	9 462,5	1 923,4	2 953,4	2 242,8	588,0	77,3	45,3	4 585,7
PUP Myślenice	8 840,7	3 276,3	3 437,7	3 000,0	210,0	150,5	77,2	2 126,7
SUP w N. Sączu	14 245,4	4 240,2	5 218,8	4 000,0	900,0	218,9	99,9	4 786,4
PUP dla Powiatu Nowosadeckiego	21 177,0	8 148,7	7 256,4	5 200,0	1 595,0	269,4	192,0	6 051,9
PUP Nowy Targ	8 062,3	3 890,1	3 477,3	2 900,0	429,5	56,2	91,6	694,9
PUP Olkusz	14 648,1	5 017,3	4 467,2	4 000,0	0,0	349,0	118,2	5 163,6
PUP Oswięcim	10 819,6	4 164,3	4 345,7	3 500,0	655,0	92,6	98,1	2 309,6
PUP Proszowice	4 442,8	1 629,3	2 240,8	2 000,0	202,4		38,4	572,7
PUP Sucha Besk.	4 389,9	1 978,7	1 660,1	1 210,0	349,2	54,3	46,6	751,1
PUP Tarnów	24 473,1	9 468,8	10 623,7	7 500,0	2 743,0	157,6	223,1	4 380,6
PUP Wadowice	9 673,1	3 935,0	4 755,3	4 000,0	559,0	103,6	92,7	982,8
PUP Wieliczka	4 644,3	2 119,6	1 475,3	1 300,0	50,0	75,3	50,0	1 049,4
PUP Zakopane	3 782,9	1 323,9	1 370,8	1 000,0	310,0	29,6	31,2	1 088,2
WOJEWÓDZTWO	247 372,7	93 029,9	93 029,7	74 418,6	13 419,6	2 999,7	2 191,8	61 593,1

(różnice w stosunku do podziału wg uchwały 74/09 z 27 stycznia 2009 r. wynikają z zaokrągleń w decyzjach wystawionych przez Ministerstwo)

Źródło: opracowanie własne

Pula środków FP przeznaczonych na aktywizację bezrobotnych, jakie powiatowe urzędy pracy otrzymały w 2009 r. wynosiła **247 652,7 tys. zł**. i był to najwyższy poziom od 1999 r. W stosunku do 2008 r. limit środków FP był wyższy o 29% (55 643,8 tys. zł). Wzrost kształtował się więc na tym samym poziomie, jak rok wcześniej.

Źródło: opracowanie własne

W 2009 r. powiatowe urzędy pracy wydatkowały na cele aktywizacji zawodowej kwotę **246 294,2 tys. zł**, czyli 99,5% dostępnych środków. Poziom wydatkowania był więc jeszcze wyższy niż w poprzednich latach (2006, 2007 – 98,4%, 2008 – 98,3%). Kwota środków niewydatkowanych wyniosła 1 358,5 tys. zł o ponad połowę mniej niż w 2008 r. Bardzo wysoki poziom wydatkowania środków odnotowano we wszystkich powiatowych urzędach pracy.

Wykorzystanie limitu na formy aktywne w 2009 r.

PUP	limit na 2009	wydatki na formy aktywne ogółem	wykorzystanie środków	kwota niewykorzystana
	(w tys. zł)		(w%)	(w tys. zł)
	1	2	3=2/1	4=1-2
PUP Proszowice	4 442,8	4 442,6	100,0	0,2
PUP Myślenice	8 840,7	8 837,3	100,0	3,4
PUP Miechów	9 462,5	9 458,4	100,0	4,1
PUP Zakopane	3 782,9	3 780,0	99,9	2,9
PUP Limanowa	20 297,5	20 281,3	99,9	16,2
PUP Tarnów	24 473,1	24 451,0	99,9	22,1
UPP Kraków	18 477,1	18 455,0	99,9	22,1
PUP Wadowice	9 673,1	9 650,7	99,8	22,4
PUP Sucha Beskidzka	4 389,9	4 376,1	99,7	13,8
PUP Brzesko	10 383,7	10 350,3	99,7	33,4
PUP Bochnia	10 583,1	10 543,4	99,6	39,7
PUP Dąbrowa	10 464,8	10 424,0	99,6	40,8
PUP Nowy Targ	8 062,3	8 010,0	99,4	52,3
PUP Gorlice	11 370,6	11 295,9	99,3	74,7
PUP Wieliczka	4 644,3	4 608,9	99,2	35,4
PUP dla Powiatu Nowosądeckiego	21 457,0	21 290,3	99,2	166,7
PUP Chrzanów	11 761,0	11 646,2	99,0	114,8
SUP w Nowym Sączu	14 245,4	14 097,2	99,0	148,2
PUP Oświęcim	10 819,6	10 706,1	99,0	113,5
PUP Olkusz	14 648,1	14 485,8	98,9	162,3

GUP Kraków	15 373,2	15 103,7	98,2	269,5
SUMA PUP	247 652,7	246 294,2	99,5	1 358,5

Źródło: opracowanie własne

Największa część puli środków przeznaczonych na aktywizację zawodową bezrobotnych przeznaczona została przez urzędy pracy na finansowanie dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz na realizację staży po 1/3 ogółu środków. Na kolejnych miejsca znalazły się wydatki związane z refundacją pracodawcom wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego (10,6%) i wydatki na szkolenia (8,7%).

Struktura wydatków z FP poniesionych na realizację aktywnych form w latach 2007 - 2009 (wg sprawozdań MPiPS-02)

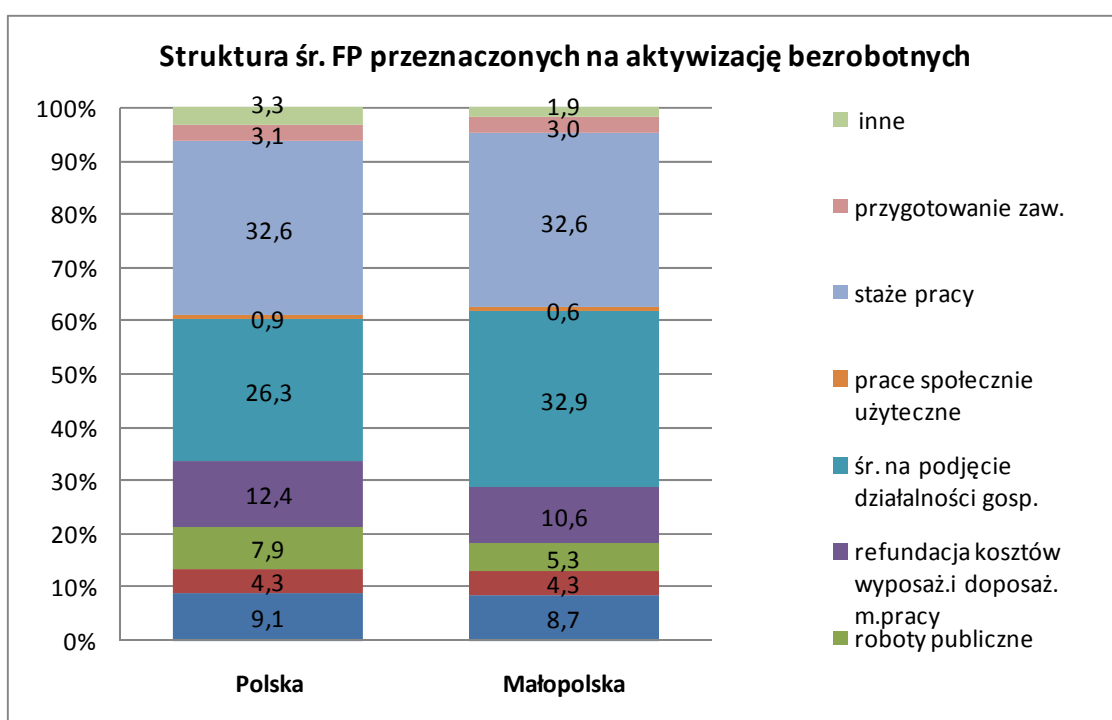
wyszczególnienie	2007 r.		2008 r.		2009 r.		dynamika zmian 2009 /2008
	wydatki	struktura	wydatki	struktura	wydatki	struktura	
szkolenia	12 364,7	8,5	14 062,3	7,4	21 442,8	8,7	152,5
staże	42 465,6	29,2	57 422,0	30,4	80 382,8	32,6	140,0
prace społecznie użyteczne	1 474,8	1,0	1 537,6	0,8	1 565,6	0,6	101,8
przygotowanie zawodowe w miejscu pracy/ przygotowanie zawodowe dorosłych	11 530,7	7,9	20 077,2	10,6	7 499,9	3,0	37,4
prace interwencyjne	12 672,9	8,7	11 564,1	6,1	10 567,6	4,3	91,4
roboty publiczne	8 601,6	5,9	9 513,7	5,0	13 002,7	5,3	136,7
środki na podjęcie przez bezrobotnych działalności gospodarczej	37 724,5	25,9	53 105,1	28,1	81 222,2	33,0	152,9
refundacje wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego	16 167,5	11,1	17 787,8	9,4	26 209,8	10,6	147,3
refundacja składek ZUS	522,1	0,4	398,5	0,2	245,4	0,1	61,6
inne	2 136,4	1,5	3 342,5	1,8	4 155,4	1,7	124,3
ogółem	145 660,8	100,0	188 810,8	100,0	246 294,2	100,0	130,4

Źródło: opracowanie własne

W stosunku do 2008 r. w największym stopniu wzrosły wydatki na dotacje na działalność gospodarczą, szkolenia oraz na refundacje dla pracodawców na doposażenie lub wyposażenie miejsc pracy, co wynikało w dużym stopniu z wprowadzonych z nowelizacją Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 1.02.2009 r. wyższych jednostkowych kosztów aktywizacji w ramach tych instrumentów.

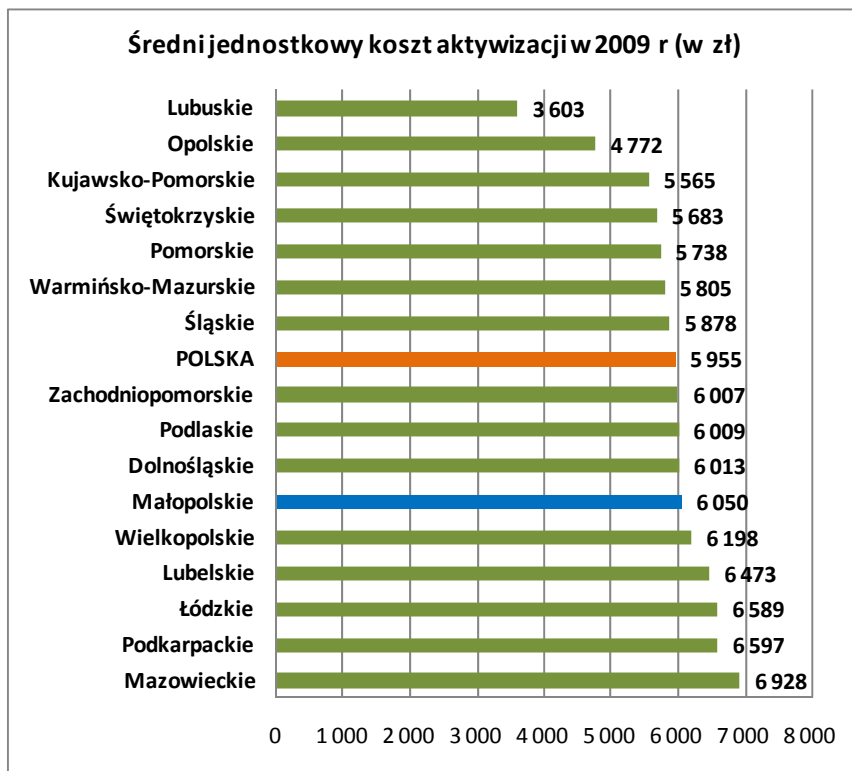
Spadek odnotowano w zakresie poziomu środków przeznaczonych na refundację składek ZUS oraz środków ukierunkowanych na finansowanie na prac interwencyjnych i jest to tendencja kontynuująca się już od 2008 r. Zmniejszyła się też znacznie pula środków przeznaczonych na realizację przygotowania zawodowego w miejscu pracy, co związane było z likwidacją, w związku z nowelizacją Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, możliwości stosowania tego instrumentu.

Struktura wydatków kształtuje się w Małopolsce podobnie, jak w skali całego kraju. W Małopolsce wyższy jest jedynie udział dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej, a niższy odsetek wydatków na realizację robót publicznych i prac społecznie użytecznych. Zarówno w Małopolsce, jak i średnio w kraju w strukturze tej dominują koszty realizacji staży oraz koszty związane z udzielaniem środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Źródło: opracowanie własne

Średni koszt aktywizacji 1 osoby wyniósł w 2009 r. 6 050 zł i był nieco wyższy niż średnia w kraju – 5 955 zł.

Źródło: opracowanie własne

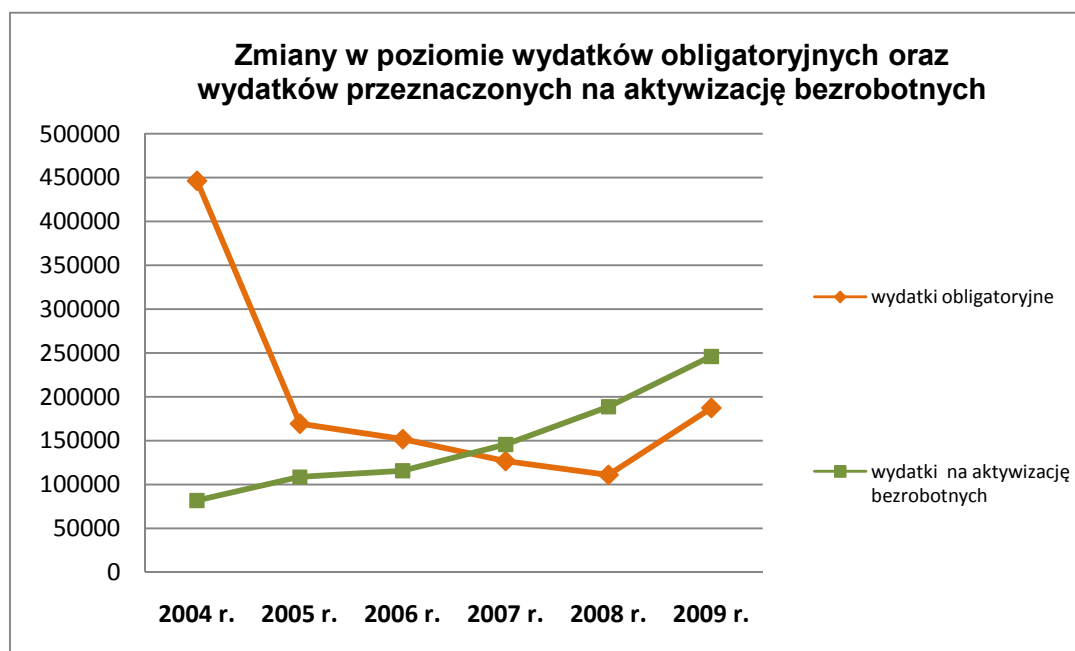
Województwa znajdujące się w czołówce pod względem najniższego średniego kosztu aktywizacji (Lubuskie i Opolskie) mają w strukturze osób objętych wsparciem bardzo duży udział osób zatrudnionych w ramach prac społecznie użytecznych (Lubuskie – 37% i Opolskie – 21%, przy średniej dla kraju 9,4% Małopolska 4,5%), a jest to najtańsza forma aktywizacji.

Powiatowe urzędy pracy dysponują również środkami FP przeznaczonymi na realizację tzw. zadań obligatoryjnych, które przekazywane są urzędowi pracy do wysokości faktycznych potrzeb. Ta pula środków zabezpiecza wypłatę zasiłków dla bezrobotnych łącznie z świadczeniami ZUS, zasiłków aktywizacyjnych, zasiłków integracyjnych oraz stypendiów za okres nauki.

Intensywny spadek bezrobocia przy jednoczesnym systematycznym wzroście limitu środków przeznaczanych na aktywizację bezrobotnych, a także przejęcie części wydatków obligatoryjnych (wypłata zasiłków i świadczeń przedemerytalnych) przez ZUS spowodowały, że te 2 grupy wydatków (wydatki obligatoryjne i wydatki na formy aktywne) zaczęły zbliżać się do tego samego poziomu. W 2007 r. po raz pierwszy wydatki skierowane na działania o charakterze aktywizującym obejmujące realizację programów rynku pracy przekroczyły poziom wydatków obligatoryjnych. Zmiany te kontynuowały się w 2008 r., natomiast w 2009 r. wzrost bezrobocia spowodowany spowolnieniem gospodarczym spowodował ponowne

zwiększenie poziomu wydatków obligatoryjnych ze względu na zwiększoną liczbę zasiłków wypłacanych osobom bezrobotnym.

Źródło: opracowanie własne

IV. POZOSTAŁE USŁUGI

1 KOORDYNACJA SYSTEMU ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

Koordinacja ma na celu zapewnienie łączności pomiędzy odrębnymi systemami państw członkowskich Unii Europejskiej (UE), Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) oraz Szwajcarii.

Celem przepisów wspólnotowych jest skoordynowanie krajowych systemów ubezpieczeń na wypadek bezrobocia, poprzez między innymi:

- sumowanie okresów zatrudnienia i ubezpieczenia dla uzyskania uprawnień do świadczeń z tytułu bezrobocia,
- transfer świadczeń w trakcie poszukiwania zatrudnienia w innym państwie członkowskim z zachowaniem prawa do świadczeń z tytułu bezrobocia.

Każdy bezrobotny obywatel Polski, który pracował za granicą ma możliwość ubiegania się o ustalenie uprawnień do zasiłku w kraju, w którym ostatnio świadczył pracę. W przypadku rozwiązania stosunku pracy w jednym z krajów członkowskich UE osoba może bezpośrednio w tym kraju zgłosić się do instytucji właściwej do spraw bezrobocia w celu ustalenia uprawnień do zasiłku na zasadach ustawodawstwa tego państwa.

Jeżeli podczas ostatniego zatrudnienia za granicą osoba posiadała swoje „zwykłe miejsce zamieszkania w Polsce, gdzie koncentrują się jej najważniejsze sprawy życiowe” po powrocie do kraju będzie ubiegała się o zasiłek na mocy polskiego ustawodawstwa z uwzględnieniem okresów pracy za granicą, koniecznym jest przedstawienie zaświadczenia (E 301), potwierdzającego okresy zatrudnienia i ubezpieczenia, wystawionego przez instytucję właściwą państwa zatrudnienia.

Osoba bezrobotna z prawem do zasiłku zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy ma możliwość poszukiwania pracy w innym kraju członkowskim Unii Europejskiej oraz prawo do transferu tego zasiłku za granicę. Formularz (E 303) potwierdzający prawo do tego transferu, wydawany jest na wniosek bezrobotnego przez wojewódzki urząd pracy właściwy ze względu na miejsce zamieszkania bezrobotnego.

W sytuacji, gdy do Polski w celu poszukiwania pracy przyjeżdża bezrobotny innego państwa członkowskiego UE/EOG oraz Szwajcarii, zgłasza się z kompletem formularzy (E 303) do WUP, gdzie wydawana jest decyzja o zachowaniu prawa do zasiłku dla bezrobotnych.

Wojewódzki Urząd Pracy pełni funkcję instytucji właściwej w zakresie zadań dotyczących koordynacji systemu zabezpieczenia społecznego, przyjmuje i rozpatruje wnioski

bezrobotnych o wydanie odpowiednich zaświadczeń w oraz wydaje decyzje w sprawach świadczeń z tytułu bezrobocia.

W roku 2009, WUP w Krakowie wydał:

- 404 Zaświadczenia E 301 potwierdzające okresy zatrudnienia i ubezpieczenia w Polsce,
- 65 Zaświadczeń E 302 dotyczących członków rodziny osoby bezrobotnej, którzy muszą być uwzględnieni przy naliczaniu świadczeń w innym kraju UE,
- 5 Zaświadczeń E 303 potwierdzających prawo do transferu zasiłku w celu poszukiwania pracy w innym kraju UE,
- 772 decyzji stwierdzających zachowanie prawa do zasiłku dla bezrobotnych nabytego w innym niż Polska państwie członkowskim UE,
- 1576 decyzji w sprawie przyznania prawa do zasiłku dla bezrobotnych z zaliczeniem okresów pracy z innego kraju UE (w tym 17 % decyzji odmawiających prawa do zasiłku).

Liczba wydanych decyzji o ustaleniu uprawnień do zasiłku dla bezrobotnych w roku 2009 z zaliczeniem okresów pracy zagranicą wzrosła o 132% (679/1576). Również coraz więcej osób stara się o przyznanie zasiłku dla bezrobotnych w innym kraju UE, co ma znaczący wpływ na wysokość świadczeń dla bezrobotnych zwłaszcza w krajach Europy Zachodniej. Ilość wydanych zaświadczeń potwierdzających zatrudnienie w RP w roku 2009 zwiększyła się prawie dwukrotnie (224/404) czego efektem będzie większy napływ do Polski tzw. „transferów zasiłków przyznanych w innym kraju UE”. Średnia miesięczna świadczeń dla bezrobotnych wypłacanych przez powiatowe urzędy pracy podczas poszukiwania pracy przez bezrobotnego przez okres do 3 miesięcy wyniosła 3 620 złotych.

V. WNIOSKI

1. Wzrasta liczba osób pracujących lub bezrobotnych nie rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy, ale planujących swój rozwój zawodowy lub myślących o zmianie zatrudnienia,
2. Klientami usług poradnictwa i informacji zawodowej oraz pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy były w 2009 roku w większości kobiety, a także osoby młode do 25 roku życia, osoby długotrwale bezrobotne (powyżej 12 miesięcy) oraz osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia, które wymagają stale aktualizowanej oferty doradczej i informacyjnej.
3. Stale zwiększa się ilość klientów poradnictwa zawodowego będących osobami powyżej 50 roku życia, które poszukują wsparcia w rozwiązywaniu problemów zawodowych wynikających m.in. z niedostosowania posiadanej wiedzy i kwalifikacji do wymagań rynku pracy, z braku umiejętności szybkiego reagowania na zmiany, czy zaniżonego poczucia własnej wartości i przekonania o istniejącym w społeczeństwie stereotypie pomniejszającym w oczach pracodawcy wartość pracownika starszego w porównaniu z młodszym. Usługa doradcza skupia się wówczas głównie na określeniu posiadanych kompetencji zawodowych, autoprezentacji bądź uzupełnieniu kwalifikacji.
4. Obserwuje się, że osoby młode częściej poszukują pomocy u doradcy zawodowego w związku z posiadaniem niedużego doświadczenia zawodowego oraz trudnościami w określeniu dalszego kierunku rozwoju zawodowego. Uwidacznia się coraz większa potrzeba usług doradczych dla młodzieży wchodzącej na rynek pracy. Stąd zaangażowanie urzędów pracy we współpracę z instytucjami resortu edukacji, w tym w bezpośrednim kontakcie z absolwentami wchodzącymi na rynek pracy.
5. Stale rośnie liczba klientów poszukujących informacji dotyczących podejmowania własnej działalności gospodarczej oraz jest zainteresowanych zajęciami podejmującymi zagadnienie kształtowania kreatywności i postaw przedsiębiorczych. Można zauważyć rosnące zainteresowanie możliwością dotacji do rozpoczęcia działalności gospodarczej ze środków EFS i projektami realizowanymi w tym obszarze. Często klienci ci zgłaszają się też w celu uzyskania informacji i lepszego przygotowania się do procedury rekrutacyjnej w projektach. W tej grupie są również osoby, które powracają po zakończeniu zatrudnienia za granicą.
6. Wzrasta ilość klientów mających jasno sprecyzowane oczekiwania, które często dotyczą określenia preferencji zawodowych, cech i zainteresowań w oparciu o zastosowanie metod diagnostycznych w tym KZZ. Oznacza to większą wiedzę klientów na temat tej usługi i jej znaczenia w lepszym przygotowaniu się do planowania rozwoju zawodowego i poszukiwania pracy.

7. Klienci PSZ coraz częściej dostrzegają potrzebę podnoszenia swoich kwalifikacji, i zwiększa się w tej grupie ilość osób powyżej 40 r.ż.
8. Grupą, która coraz częściej korzysta z poradnictwa zawodowego są osoby, które pracują, ale chcą lub muszą w najbliższym czasie zmienić pracę. W 2009 roku w CliPKZ wzrosła ilość takich klientów, którzy z obawy o ewentualne. Zwolnienia spowodowane kryzysem gospodarczym, chciały rozpoznać swoje szanse na rynku. Jeśli przyczyną korzystania z usług doradczych było niezadowolenie z obecnej pracy, wówczas praca doradcza ukierunkowana była na analizę przyczyn niezadowolenia i analizę celów zawodowych,
9. Najwięcej klientów w 2009 roku korzystało w województwie z usług indywidualnej i grupowej informacji zawodowej (było to łącznie 57% ogólnej liczby zainteresowanych), co zwraca uwagę na konieczność stałego zwiększania możliwości udostępniania tego typu informacji poprzez opracowywanie, wydawanie i upowszechnianie materiałów informacyjnych, w tym udostępnianych na stronach internetowych.
10. Obserwuje się wzrost zapotrzebowania na uzyskiwanie profesjonalnego wsparcia w dokonywaniu edukacyjnych i zawodowych wyborów.
11. Zauważa się wzrastające zainteresowanie klientów udziałem w projektach umożliwiających podnoszenie kwalifikacji i szkolenia zawodowe, co odnosi się również do usługi poradnictwa zawodowego.
12. Rozwija się sieć współpracy, w ramach której instytucje wymieniają się doświadczeniami oraz coraz chętniej uczestniczą w wydarzeniach sprzyjających dbałości o podnoszenie jakości świadczonych usług, czego istotnymi przykładami są: Ogólnopolski Tydzień Kariery i projekt AQOR.
13. Stale aktualna jest kwestia kompleksowości świadczonych klientom usług informacji i poradnictwa; w przypadku niektórych klientów konieczna jest współpraca z innymi instytucjami rynku pracy, a także z instytucjami zajmującymi się pomocą społeczną, pomocą psychologiczną i edukacyjną (w tym kształceniem ustawicznym),
14. Obserwowalny jest wzrost udzielanej informacji zawodowej za pośrednictwem telefonu i Internetu; za pomocą tego typu mediów klienci poszukiwali odpowiedzi na konkretne pytania dotyczące m. in. warunków i możliwości zakładania własnej działalności gospodarczej, uzyskania wsparcia finansowego i prawnego, możliwości skorzystania ze szkoleń i kursów. Zdecydowanie częściej klienci wykorzystują tę formę kontaktu (zwłaszcza w Centrach) w celu zapisania się na zajęcia warsztatowe i spotkania indywidualne z doradcą.
15. Utrzymuje się tendencja, że osoby korzystające z krótkich form doradczych jak spotkanie informacyjne czy zajęcia aktywizacyjne często podejmują dłuższą

- współpracę z doradcą zawodowym w celu wypracowania indywidualnej ścieżki poszukiwania pracy i rozwoju zawodowego,
16. Z usług indywidualnego poradnictwa zawodowego nadal korzysta ok. 4.5 razy więcej osób niż z grupowego poradnictwa zawodowego wymagającego większego zaangażowania czasu i gotowości do pracy grupowej.
  17. Obserwuje się wzrost zainteresowania zajęciami aktywizacyjnymi, zwłaszcza w grupie osób poszukujących pracy oraz grupie osób młodych,
  18. Obserwuje się porównywalne z latami ubiegłymi zainteresowanie mobilnością zawodową i geograficzną w krajach europejskich, w których są świadczone usługi Eures,
  19. Klienci są zainteresowani m.in. uzyskaniem wiedzy na temat „bezpiecznych” wyjazdów do pracy za granicą, uznawalnością wykształcenia oraz zdobytych kwalifikacji, kwestią potwierdzania okresów wykonywania pracy za granicą, ubezpieczenia społecznego, E – formularzy, transferu zasiłków),
  20. Obecnie częściej usługami Eures interesują się osoby młode, posiadające wyższe wykształcenie oraz znające języki obce, z których znaczna część posiada już doświadczenie zawodowe,
  21. Po wyraźnym spadku w 2008 r. liczby podjęć pracy, w 2009 r. w Małopolsce odnotowano 3%-owy wzrost liczby wyrejestrowanych z powodu podjęcia zatrudnienia, przy czym zwiększyła się przede wszystkim liczba podjęć pracy dokonywanych przez bezrobotnych samodzielnie – o 7,5%. Natomiast liczba osób, które znalazły zatrudnienie dzięki pomocy pośrednika pup zmniejszyła się o 1,8%. W sytuacji ograniczenia liczby ofert na rynku pracy wzrosnąć mogła rola znajomych, rodziny w procesie szukania i podejmowania pracy. Wzrost liczby podjęć pracy dokonywanych bez pośrednictwa urzędu pracy wynikać może z faktu, że w 2009 r. w pup zarejestrowało się znacznie więcej niż w poprzednich latach osób młodych. Grupę tą charakteryzuje duża dynamika napływu i odpływu. Są to osoby generalnie bardzo mobilne i duża ich część jest zdolna do samodzielnego powrotu na rynek pracy.
  22. W 2009 r. kontynuował się spadek liczby zgłaszanych do powiatowych urzędów pracy ofert zatrudnienia. Jego przyczyną było najprawdopodobniej spowolnienie gospodarcze, które spowodowało ograniczenie planów zatrudnieniowych pracodawców. Pozytywną informacją jest fakt, że w ostatnich miesiącach 2009 r. napływ ofert był już wyższy niż w 2008 r.
  23. 2009 r. przyniósł kontynuację wzrostu limitu środków FP przeznaczonych na aktywizację zawodową bezrobotnych. W porównaniu z 2008 r. pula ta była wyższa o 29% (55 643,8 tys. zł). Wysokość środków na aktywizację bezrobotnych w 2008 r. była najwyższa od 1999 r.

24. W stosunku do 2008 r. zwiększyła się zarówno podstawowa, przydzielona dla Małopolski, kwota środków Funduszu Pracy, jak i pula środków pozyskanych przez powiatowe urzędy pracy z rezerwy ministra.
25. W porównaniu do 2008 r. o 4,4% (1 731) zwiększyła się liczba osób objętych aktywizacją zawodową. Dysproporcja pomiędzy poziomem wzrostu środków na aktywizację, a skalą wzrostu liczby objętych programami rynku pracy wynika przede wszystkim ze wzrostu jednostkowego kosztu wsparcia w przypadku szkoleń dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz refundacji dla pracodawców na doposażenie lub wyposażenie miejsc pracy. Dodatkową przyczyną jest systematyczny wzrost w strukturze stosowanych przez urzędy pracy form wsparcia udziału najdroższych form aktywizacji: środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej, refundacji dla pracodawców na doposażenie lub wyposażenie miejsc pracy.
26. W 2009 r. najczęściej stosowaną formą aktywizacji były staże pracy. Znaczny wzrost liczby osób objętych tą formą wsparcia spowodowany został rozszerzeniem katalogu osób, które takim instrumentem aktywizacji mogą zostać objęte.
27. Liczba i udział osób do 25 r. ż. oraz osób po 50 r. ż. w populacji bezrobotnych uczestniczących w formach aktywizacji realizowanych przez pup kształtowały się w 2009 r. na podobnym poziomie jak w 2008 r. Widoczne jest natomiast zmniejszenie zarówno liczby i udziału osób długotrwale bezrobotnych wśród osób aktywizowanych przez pup. spadek odsetka tej grupy wśród bezrobotnych ogółem obserwuje się od 2007 r. Wynikać to może ze znacznego zmniejszenia liczebności tej grupy i jej odsetka w ogólnej populacji bezrobotnych w tym okresie.